

SPLITSKI GRADONAČELNIK MIHOVIL KARGOTIĆ

UDK: 624-05Kargotić,M.
352.075.2Kargotić,M.(497.583Split)“1933/1938“
Primljeno: 23. lipnja 2020.
Izvorni znanstveni rad

dr. sc. STANKO PIPLOVIĆ
Kaštelanska 2
21000 Split, HR
stanko.piplovic@gmail.com

Split je između svjetskih ratova bio najznačajnija pomorska luka u državi i grad koji se ubrzano razvijao. Javna događanja u njemu bila su dinamična. S druge strane, političko stanje u državi bilo je napeto s izrazitim sukobima sastavnih etnosa i pod apsolutističkim pritiskom centra. Stoga je njegova upravna organizacija bila složena i odgovorna. Načelnici su u to vrijeme sa središnjim vlastima bili u različitim odnosima. Među njima je Mihovil Kargotić koji je uspio svojom jakom osobnošću i upornošću voditi grad kroz teškoće koje su opterećene i velikom svjetskom gospodarskom krizom.

Ključne riječi: Split, dvadeseto stoljeće, općina, gradonačelnik, Kargotić

MLAĐE GODINE

Nakon Prvog svjetskog rata, u novoj Državi SHS, Kraljevini SHS i Kraljevini Jugoslaviji u Splitu se izredalo 10 gradonačelnika. Prvi je bio Ivo Tartaglia, a zadnji Josip Brkić. Među njima je tu dužnost obavljao i Mihovil Kargotić u vremenu 1933. – 1938. godine.

Kargotić se rodio 11. lipnja 1891. u Imotskome. Otac mu je bio Lujo, a majka Mara. Otac mu je tada javni bilježnik u tom mjestu, ali je već nakon malo godina njegova obitelj, porijeklom iz Visa, prešla u Split.¹ Mihovil je u 17. godini završio

1 U Državnom arhivu u Splitu čuva se velik broj njegovih spisa i rukopisnih knjiga o njegovu poslovanju. HR DAST 19, Javni bilježnici srednje Dalmacije LXXXVII, Kargotić Lujo.

realku u tom gradu i školske godine 1907./1908. položio maturu. Proglašen je zrelim većinom glasova i već tada izjavio da će učiti tehniku.² Zatim je pohađao studije na visokim tehničkim školama u Beču, Brnu i Pragu. Upravo pred početak Prvog svjetskog rata apsolvirao je tehničke nauke. Da izbjegne služenje u austrijskoj vojsci, za vrijeme rata prešao je u Švicarsku gdje je proveo četiri godine, pohađajući u Zürichu Visoku tehničku školu. Kako tamo nije bilo dopušteno, inženjerske je ispite, nastupom mira, položio u Parizu. Od tada je u stalnoj inženjerskoj i upravnoj službi u Splitu. U početku je stanovao u Zvonimirovoj ulici br. 27, današnjoj Zagrebačkoj u središtu grada.³ Njegova supruga bila je Ana Lučić-Roki, rođena 1895. godine u Visu. Obitelj joj je bila dobrostojeća. Vila *Ana*, koja se nalazi u uvali Milna, bila je u njenom posjedu. Prvi joj je suprug bio dr. Niko Marinović, direktor i član uprave Lloydja, s kojim je imala dva sina, Nikšu i Baldu. On je preminuo 1930. pa se ona preudala za Mihovila Kargotića u mjestu Podseldju na Visu, u crkvi Gospe od Velog Sela 1939. godine. Umrla je 1987. godine.

G. INZ. KARGOTIĆ

Slika 1. Mihovil Kargotić (Novo doba, Split)

2 *Izvjestaj C. K. Velike realke u Splitu*. Split 1909., 44.

3 Kalendar „Jadran“ Split 1934., 130. – *Izmjena Općinske uprave u Splitu*. Novo doba, Split (dalje: ND) 20. VI. 1933., 2.

O njegovu radu u struci podaci su vrlo oskudni. U početku je, zajedno s inženjerima Lovrom Krstulovićem i Vjekoslavom Ivaniševićem, vodio građevinsko poduzeće. Prema nekim šturim podacima, sudjelovao je u izgradnji stambeno-poslovne trokatnice na sjevernoj strani Pazara u Splitu.⁴ Vjerojatno je i obiteljska kuća na Firulama u današnjoj Kaštelanovoj u Splitu, u kojoj je poslije stanovao, njegovo djelo. I nakon što je izabran za gradonačelnika 1933. godine, neko je vrijeme aktivan u praksi.⁵ Bio je član Splitske sekcije Udruženja jugoslavenskih inženjera i arhitekata. Učlanjen je kao ovlašteni inženjer Ljubljanske inženjerske komore.⁶

GRADONAČELNIK

1933.

Godine 1933. načelnik Splita dr. Jakša Račić i Općinska uprava predali su ostavke na svoje dužnosti ponovnim uvođenjem parlamentarnog života u državi. Ministar unutrašnjih djela je to prihvatio i čestitao im na častima koje su obnašali preko četiri godine. Ban Primorske banovine dr. Josip Jablanović 19. lipnja predao im je odlikovanja za uspješnu službu.⁷

Rješenjem ministra unutrašnjih djela imenovana je nova općinska uprava u Splitu. Na 19. lipnja 1933. postavljen je Kargotić za načelnika i na toj dužnosti naslijedio je dr. Račića.⁸ On je preuzeo prezidijalne i personalne poslove, izbore i statistiku. Osim tih dužnosti, koje su mu pripadale po zakonu, u njegov su djelokrug uključeni redarstvo i vojni odsjek. Prisjednici su bili Duje Ivanišević, trgovac, Jozo Buzolić, sudac Apelacijskog suda, Vinko Nizeteo, upravnik glavne filijale Državne hipotekarne banke, Marin Marasović, građevinski poduzetnik, Luka Draganja, težak, te Duje Dvornik. Među njima su podijeljene ostale referade. Izabrana su 34 vijećnika.⁹

Na 21. lipnja izvršena je primopredaja Općine. Prisustvovali su svi članovi stare i nove uprave. Tom prilikom novoj upravi uručeni su podaci o stanju go-

4 Darovan Tušek, 2018., 76, 106.

5 *Završetak izložbe šegrtskih radova*. JD, ND, 29. VI. 1933., 6.

6 Stanko Piplović, 2008., 385.

7 *Odlikovanje članova općinske uprave*. ND 17. VI. 1933., 5 – Visoka odlikovanja u odstupajućoj Općinskoj upravi u Splitu. ND 19. VI. 1933., 2.

8 *Izmjena Općinske uprave u Splitu*. ND 20. VI. 1933., 2.

9 *Nova Općinska Uprava u Splitu*. ND 19. VI. 1933., 3.

tovine sa saldnom iznosa od preko milijun dinara, uložnim bonovima, uložnim knjižicama, općinskim udjelima kod Električnih poduzeća, vrijednosnim papirima i papira u krunama.¹⁰ Tada je dano i kratko obavještenje o financijama splitske Općine od 1929. kada je prethodna uprava preuzela grad i ukupno dugovanje iznosilo 80.117.781 dinar, što je 1933. sniženo na 66.929.348 dinara kada je prošla Općina preuzela upravu.¹¹

Općinska je uprava od imenovanja držala skoro svakog dana sjednice na kojima se uglavnom raspravljalo o budžetu za iduću godinu, čime se željelo što prije izaći pred Vijeće. U njemu su križane mnoge stavke. Namjera je bila isključiti sve luksuzne stavke kako bi se provela što stroža štednja koju su uvjetovale tadašnje prilike.

Prva sjednica novog Općinskog vijeća održana je 30. lipnja 1933. Otvorio ju je Kargotić. U ime Banske uprave, na sastanku je sudjelovao banski savjetnik Petar Bonetti. Tom prilikom članovi Upraviteljstva položili su zakletvu i predstavljeni su činovnici Uprave. Izabrani su članovi blagajničkog, financijskog, personalnog i socijalnog odbora i disciplinskih sudova Vijeća i Uprave. Upućeni su telegrami državnim vlastima. Imenovani su disciplinski sudovi Općinskog Vijeća i Uprave Općinskog Vijeća te članovi Personalnog fonda. Poslije sjednice okupili su se općinski činovnici da se upoznaju s novom Upravom. Kargotić je naglasio kako njihov rad mora biti prožet ljubavlju i požrtvovnošću. U ime činovnika, ing. Lovro Manola pozdravio je novu Upravu i obećao da će oni nastaviti savjesno obavljati svoje dužnosti.¹²

Već na sjednici Općinske uprave koncem lipnja 1933. godine počeli su se rješavati tekući poslovi. Detaljno se raspravljalo o proračunu vodovoda i ugrađivanju vodomjera po kućama. Odlučeno je da se postave na svim obrtničkim radnjama. Također je utvrđeno da prihodi vodovoda u općinsku blagajnu slabo pristižu. Stoga je odlučeno da se strogo imaju naplaćivati pristojbe, a dužnicima zatvarati dovode. Govorilo se i o cijeni vode, ali se odlučilo da se ne povisuje već da ostane kao i u prošloj godini. To je iz razloga što će se uštedama poslovanja vodovoda moći pokriti troškovi u 1933. godini.¹³

10 *Nova općinska uprava preuzela je ured i blagajnu.* Jadranska pošta Split (dalje: JP 22. VI. 1933., 4 – *Početak rada nove opć. Uprave.* ND 22. VI. 1933., 6.

11 *Finansijsko stanje splitske općine.* ND 24. VI. 1933., 6.

12 *Na općini.* JP 28. VI. 1933., 4. – *Prva sjednica Opć. Vijeća.* Iz *Općinske uprave.* ND 26. VI. 1933., 5. – *Prva sjednica općinskog vijeća.* ND 30. VI. 1933., 3.

13 *Opć. Uprava ne će da povisuje cijenu vodi.* ND 23. VI. 1933., 5.

Nakon imenovanja Kargotić je napravio prve službene posjete i to banu Jablanoviću, podbanu Zdravkoviću i banovinskom referentu za samoupravne poslove Bonettiju. Kargotić, tada čovjek srednjih godina, i njegovi drugovi bili su novi ljudi u javnom životu grada koji nisu pripadali nekoj političkoj stranci već su samo usmjereni na posao. Trebalo je donijeti program rada u granicama financijskih mogućnosti i teškim prilikama u općini. Ali članovi Vijeća i Uprave trebali su se tek upoznati s radom i poslovima te proučiti probleme grada. Načelnik je u početku ocijenio da neće moći naći osobu koja bi bila u stanju napraviti smjernice. Preuzeo je Općinu kada je vladala velika gospodarska kriza u svijetu, koja je zahvatila i Split. Sredstva kojima je raspolagala Općina bila su vrlo ograničena. Shvatio je da će uslijed teške situacije morati ograničiti i smanjiti sve terete pa je smatrao da će biti zadovoljni ako se održi postojeće stanje. Nastojat će se posvetiti veću pozornost prigradskim odlomcima te pojednostaviti i ubrzati rad u njima. Zbog teške situacije očekivalo se da ljudi koji su došli na upravu djeluju s najvećom harnosti. U javnosti je imenovanje primljeno s mnogo simpatija.¹⁴

Poslije srdačnog oproštaja sa starom upravom, na 21. lipnja nova uprava preuzela je dužnost i toga dana počela obavljati redovne poslove. Ujutro su se sastali svi članovi stare Uprave na čelu s Račićem i Kargotićem. U ime banske uprave bio je prisutan banski savjetnik Bonetti. Izvršena je predaja blagajne i vrijednosnih papira i napravljen zapisnik.¹⁵ Nova Uprava sazvala je 21. lipnja prvu sjednicu. Raspravljalo se o budžetu, novčanim prilikama Općine, administrativnim i personalnim pitanjima. Na sjednici Vijeća predstavili su se članovi Uprave i obavili formalnosti predviđene zakonom. Zatim je predviđena redovna sjednica na kojoj će se iznijeti svi žurni predmeti i oni koji su se nakupili od prošle sjednice Vijeća. U zadnje vrijeme nije se držala sjednica zbog toga što je bivša uprava bila u ostavci i nije stoga htjela donositi neke odluke.¹⁶

Na 28. lipnja 1933. održana je sljedeća sjednica Općinske uprave na kojoj se pretresao predračun i raspravljalo o unutrašnjim pitanjima. Zatim je na 30. lipnja bila prva sjednica novog Općinskoga vijeća.¹⁷ Otvorio je Kargotić. Najprije su gradonačelnik i članovi Općinske uprave položili zakletvu. U ime

14 *Prva izjava g. inž. Kargotića.* ND 21. VI. 1933., 5.

15 *Nova općinska uprava preuzela je dužnost.* ND 21. VI. 1933., 6.

16 *Sjednica općinskog vijeća.* ND 22. VI. 1933., 5.

17 *Sa općine.* ND 29. VI. 1933., 6.

Banske uprave sudjelovao je banski savjetnik Petar Bonetti koji je vodio ceremonijal i održao kratki prigodni govor te zaželio u ime bana u radu mnogo uspjeha na korist građana. Odgovorio je Kargotić i zahvalio staroj Upravi i banskom savjetniku na lijepim riječima. Zatim su izabrani blagajnički, financijski, personalni i socijalni odbor. Imenovani su članovi Općinskog vijeća i Uprave te članovi Personalnog fonda i disciplinski sudovi.

Problemi grada razmatrali su se na sjednicama Općinskog vijeća. Vodio ih je obično Kargotić kao načelnik pa je imao dosta utjecaja na njihovo rješenje. Odgovarao je vijećnicima na pitanja i objašnjavao im pojedine probleme. Kako je bio građevinski inženjer, veliku je pozornost posvetio komunalnom uređenju grada, njegovim ulicama, infrastrukturi i instalacijama. Iako na čelu grada, nije odlazio na skupove, sastanke ni na proslave društava i političkih stranaka. Bio je suzdržan. Sudjelovao je u javnosti samo onoliko koliko je bio dužan s obzirom na položaj koji je obnašao. Nazočan je u dočekivanju članova vladarske obitelji, državnih funkcionara, prijemu uglednih stranih osoba i delegacija. Posebno se zalagao u Beogradu kod Vlade i drugih osoba na upravnim položajima kako bi požurio izgradnju ključnih objekata za javni život grada.

Prvi značajniji službeni kontakt sa stranim posjetiteljima bio je 26. lipnja 1933. Toga dana stigla je u Split brojna ekskuzija od 180 čehoslovačkih časnika i njihovih supruga. Na izletu su kao delegati Ministarstva vojske sudjelovali pukovnik František Lanč i potpukovnik Kvetoč. Organiziran je zajednički ručak u hotelu *Slavija* na kojem su nazočili Kargotić, u ime vojske potpukovnik Žarko Petrović i još nekoliko časnika te članovi Udruženja rezervnih oficira. Kargotić je pozdravio goste na njihovu jeziku. Naglasio je da se na taj način učvršćuju veze između dvaju bratskih naroda. U ime pričuvnih časnika govorio je dr. J. Ćurin. Gosti su poslije podne razgledali grad i popeli se na Marjan. Iz Splita su krenuli u Šibenik.¹⁸

Ubrzo se pristupilo komunalnim radovima. Općina je sredstvima kuluka uređivala splitske ulice. Tako je radila u tadašnjoj Masarikovoj ulici u predjelu Pojišan i to od ulice Matije Gupca do Gospinice (današnja Rooseweltova). Tada je probijena i izveden je njen gornji sloj. Na Bulevaru (današnje Šetalište Bačvice) nastavljeni su radovi prema Tartaljinovoj ulici (Kralja Zvonimira). Na

18 *Dolazak čehoslovačkih rezervnih oficira*. ND 26. VI. 1933., 4. – *Čehoslovački oficiri u Splitu*. ND 27. VI. 1933., 5.

tom dijelu Općina je presvodila stari potok koji je išao tom trasom.¹⁹ Općina se nagodila s vlasnicom jedne manje kuće udovom Tartaglia u dvorištu s istočne strane Marmontove ulice pa ju je porušila u lipnju 1933. Tuda je uredila novi prolaz između Tončićeve do Trogirske ulice. Tako je velika zgrada Tartaglia na tom mjestu dobila ispred maleni prostor za izlaz na Marmontovu ulicu.²⁰

1934.

Općinsko vijeće trebalo je i 1934. rješavati brojne probleme grada. Dana 16. veljače bila je osma redovna sjednica Vijeća koju je vodio Kargotić. Na prijedlog profesora Marina Katunarića raspravljalo se o sadnji duhana. Prihvaćen je hitni zaključak da se u splitskoj Općini dozvoli sadnja u toj godini kako bi se popravile slabe životne prilike težaka. Razgovaralo se i o općinskim odlomcima. Dolaskom nove Uprave i Vijeća promijenjeni su svi odbori osim Građevinskog pa je na prijedlog Kargotića trebalo izmijeniti i njega. Naveo je kako bi u tom odboru trebali biti i neki vijećnici da bi se što bolje mogao pratiti njegov rad. U njemu bi morale biti osobe koje se bave projektiranjem, ali takvih je malo u gradu pa je nastojao da ga čine samo vijećnici. Predložio je da se izaberu ing. Lucijan Stela, ing. Josip Kodl, dr. Miho Čulić i njihovi zamjenici. Glasovanjem su izabrani ing. Lucijan Stela, ing. Fabjan Kaliterna i dr. Rafo Ferri. U trećoj točki dnevnog reda prihvaćen je pravilnik Odbora za vodovod, plinaru, putove, kanalizaciju i javnu rasvjetu. Raspravljalo se i o drugim gradskim problemima i to o radu Pogrebnog poduzeća, ustupu zemljišta privatniku i rješavale su se žalbe.²¹

Kargotić je, i nakon što je imenovan gradonačelnikom, dalje pratio struku. Tako je zajedno s ing. Mirkom Karlovcem u ime Općine sudjelovao u rujnu 1934. na internacionalnom kongresu i izložbi za putove u Münchenu koji se održavao svake četvrtre ili pete godine. Tada je interesom nadmašio sve dotadašnje. Posjetilo ga je 15 tisuća inženjera iz čitavog svijeta. Kargotić je otputovao 1., a vratio se 11. rujna.²² Splitske su ulice u to vrijeme bile loše,

19 *Općinski radovi na ulicama*. ND 28. VI. 1933., 6.

20 *Otvaranje novog prolaza u Marmontovoj ulici*. ND 28. VI. 1933., 5.

21 *Kako se poslovalo u Općinskim radionicama i Pogrebnom Poduzeću*. ND 17. II. 1934., 4. – *Iznenadjenja na sinočnoj sjednici opć. vijeća*. JP 17. II. 1934., 4.

22 *Odlazak gradonačelnika na internacionalni kongres puteva*. Jadranski dnevnik Split (dalje: JD) 29. VIII. 1934., 6. – *Sa općine*. JD 1. IX. 1934., 6. – *Povratak gradonačelnika. Iz Münchena*. JD 12. IX. 1934., 6.

prašnjave, a za kiša blatnjave. Kargotić je pokrenuo pitanje njihova uređenja. Primijenjena je tehnika spramaksiranja to jest špricanja završnog sloja nabijelog šljunka prometnica vrućim bitumenom. Radovi su počeli 28. rujna 1934. i to u Sarajevskoj, a zatim na Putu Meja, u Sinjskoj i Livanjskoj ulici te na Manuškoj poljani. Time se stanje bitno poboljšalo.²³

1935.

Životne prilike javnih službenika bile su dosta skromne. U subotu 21. siječnja 1935. održana je glavna godišnja skupština *Udruženja činovnika i namještenika Općine Split*. To je bilo četiri godine nakon njezina osnutka. Govorio je predsjednik ing. Lovro Manola. Upućeni su pozdravni telegrami kralju, banu Jablanoviću, a posebno predsjedniku Gradske općine Kargotiću. Naglašeno je njegovo požrtvovno nastojanje za poboljšanje položaja općinskih službenika u Primorskoj banovini i Splitu. Pročitan je izvještaj tajnika Kalista Čulića o radu uprave kroz prošlo vrijeme. Izabrana je nova uprava i predsjednik dr. Joško Tommaseo. Na kraju su promijenjena pravila Društva.²⁴

Uređivalo se poslovanje Uprave. O tome se odlučivalo na četvrtoj redovnoj sjednici Gradskog vijeća, održanoj 11. siječnja, kojom je predsjedavao Kargotić. Pored ostaloga, izabrani su članovi Odbora i to dvojica potpisnika zapisnika sjednica Općinskoga vijeća, vijećnici koji su po zakonu o gradovima imali dužnost pregledavanja gradske blagajne. Kao svake godine, revidirani su birački spiskovi. Izabrani su članovi Disciplinskog suda i Višeg disciplinskog suda, članovi tehničko-ekonomskog odbora. Važno je bilo pitanje zemljište za gradnju Oceanografskog instituta. To se dugo rješavalo jer je dio zemljišta 1927. godine pripadao Nikoli Siriševiću. Ovaj se slučaj povlačio od te godine. Namjeravalo ga se otkupiti, ali se nije uspjelo pa se pristupilo razvlaštenju. Ali procjena je bila visoka pa Općina nije pristala. Na kraju je postignuta nagodba te je Kargotić predložio da se vlasniku isplati 248.828 dinara i da se taj iznos unese u gradski proračun. Prijedlog je nakon rasprave prihvaćen.²⁵

Uređivali su se i odlomci to jest sela u općini. Seosko groblje u Žrnovnici postalo je premaleno. Trebalo ga je proširiti. Stoga je određena komisija Grad-

23 *Splitske ulice će se urediti slojem bitumena*. ND 28. VI. 1934., 4. – *Uređivanje Balkanske ceste*. ND 2. X. 1934., 6.

24 *Skupština činovnika i namještenika općine Splita*. ND 28. I. 1935., 5.

25 *Sinoćnja sjednica gradskog vijeća*. ND 12. I. 1935., 5. – *Sjednica gradskog vijeća*. JD 26. II. 1935., 6.

skog poglavarstva koju su sačinjavali predsjednik Gradske općine Kargotić, ravnatelj Zdravstvenog odsjeka dr. Čulić, tehnički referent za odlomke ing. Ante Kaliterna, voditelj Poljoprivrednog odsjeka A. Razmilović i gradski savjetnik Kalist Čulić.²⁶

U subotu 2. ožujka 1935. održana je redovna sjednica Gradskog vijeća koju je otvorio podpredsjednik Duje Ivanišević. Raspravio se budžet Općine za 1935./36. godinu. Prva točka bila je stalna naknada Kargotiću za obavljanje dužnosti predsjednika Gradske općine. O tome je izvijestio gradski senator Doležal koji je naveo da mu prema novom zakonu o gradovima to pripada jer potrebno da se potpuno posveti toj dužnosti. U tu svrhu Financijski je odbor odlučio da mu se godišnje isplaćuje 120.000 dinara. Kargotić je zahvalio, ali je izjavio da ne može primiti ponuđeni iznos s obzirom na teške financijske prilike te da se iznos snizi. Vijećnik profesor Bezić je izjavio da je predsjednikova odluka pohvalna, ali plaća ne može biti manja od 96.000 paušala koliko su primali neki činovnici. Nakon glasovanja je odlučeno da to ipak mora biti 120.000 dinara. Na to je Kargotić odlučio da višak između ova dva prijedloga u visini od 24.000 dinara pokloni u socijalne svrhe. Nakon toga raspravljalo se o upotrebi rezervnih kredita.

Zatim je Kargotić podnio ekspozice o budžetu. Naveo je da su prijedlog budžeta preispitali Financijski i Personalni odbor. Budžet opće uprave iznosio je 25.226.570, gradskih poduzeća 6.604.459 i zaklada 110.000 dinara. Bio je nešto veći od onog prošle godine. Međutim, Gradsko je poglavarstvo zbog teških prilika moralo smanjiti svoje namete. Kod sastavljanja budžeta nastojao se postići kompromis između potrebnih rashoda i platežne moći građana. Među ostalim pitanjima posebno se osvrnuo na stanje gradskih dugova koji su nešto smanjeni i iznosili su 66.967.777 dinara. Uz njih, postojali su još neki manji dugovi. Veća pozornost posvećena je građevinskoj grani koja se odnosila na radove na putovima i kanalizaciji i raznim regulacijama u gradu. Nakon opsežne rasprave budžet je nešto smanjen i prihvaćen.²⁷

Važno pitanje bilo je uređenje luke kao prometnog terminala. Kako je nakon Prvog svjetskog rata Zadar pripao Italiji, Split je postao najvažnija jugoslavenska tranzitna i izvozna luka. Za smještaj i manipulaciju robe trebala su skla-

26 *Proširenje seoskog groblja u Žrnovnici.* ND 20. II. 1935., 7.

27 *Izglasani budžet Općine Splita za 1935.-36.* ND 4. III. 1935., 5. – *Gradski budžet je izglasan u svoti od 28,740.566.* ND 21. V. 1936., 3.

dišta. To se počelo rješavati 1935. godine. Stoga je koncem ožujka Kargotić boravio više dana u Beogradu. Njegov posjet bio je u vezi s odobrenjem gradskog budžeta, izgradnjom carinskih skladišta u luci te drugim važnim pitanjima za grad. Posjetio je vodeće osobe državne i gospodarske politike. Primili su ga knez namjesnik Pavle, namjesnik Stamenković i dr. Perović, zatim ministar trgovine i industrije dr. Vrbančić te ministar financija dr. Stojadinović.²⁸

Slika 2. Carinska skladišta na Gatu sv. Duje, oko 1950. (Muzej grada Splita)

Na 15. travnja vratio se Kargotić iz Beograda gdje je dulje vremena boravio.²⁹ U Beogradu je nastojao isposlovati kod Hipotekarne banke sniženje kamata za dugove splitske Općine. Ali se razbolio pa je morao prekinuti dogovaranje. Budžet je bio odobren s malim preinakama u iznosu od 25.164.000 dinara. O tome je Kargotić nekoliko puta razgovarao s direktorom Duričićem. Ministar je odobrio kredit za potpuno uređenje strojarских instalacija carinskih skladišta. U vezi s tim otputovali su u Beograd on i ing. Kodl radi dopune nacrtu. S vojnim krugovima razgovarao je o zamjeni objekata za neke druge gradske zgrade, a s ministrom građevina Kožulom o izgradnji primorske turističke ceste i kaldrmiranju ceste Split-Trogir.³⁰

Pitanje pomorskog terminala interesiralo je posebno poslovne krugove. Ujutro 19. travnja 1935. delegacija splitskog Udruženja trgovaca, koju je vodio predsjednik dr. Uroš Kraljević, posjetila je gradskog načelnika Kargotića. Zamolila ga je za pobliske obavijesti o najavljenoj izgradnji carinskih i tranzitnih skladišta u luci, a sve u vezi s njegovom nedavnom intervencijom o tome

28 *G. gradonačelnik u Beogradu.* ND 21. III. 1935., 6.

29 *Povratak gradonačelnika.* ND 16. IV. 1935., 6.

30 *Pitanje izgradnje javnih i carinskih skladišta.* ND 19. IV. 1935., 3.

kod nadležnih ustanova u Beogradu. Kargotić ih je upoznao s time kako je izgradnja definitivno riješena te da će se uskoro raspisati licitacija. Zgrada će se podignuti na Gat u sv. Duje i bit će opskrbljena dizalicama i ostalom opremom. Kraljević je zahvalio načelniku na njegovu zauzimanju oko te velike potrebe grada. Ujedno ga je zamolio da utječe na to da se što prije proširi lukobran i izgradi Unska pruga.³¹

Godine 1935. određena je komisija radi konačne odluke o izgradnji carinskih skladišta. Sporno je bilo mjesto gradnje. Komisija se opredijelila za Sjevernu luku dok su Gradsko poglavarstvo i Udruženje trgovaca bili za Gradsku luku. U vezi s time na 25. srpnja 1935. održala se sjednica Izvršnog odbora Udruženja trgovaca. Na zamolbu prisustvovali su Mihovil Kargotić i potpredsjednik Duje Ivanišević. Sjednicu je otvorio predsjednik Udruženja dr. Uroš Kraljević. Inzistiralo se da se s gradnjom otpočne odmah, bez odugovlačenja. Zamoljen je Kargotić, koji je bio na sjednici Komisije, da iznese kako je tekla rasprava i koji su zaključci doneseni. Naime, sumnjalo se da se gradnja skladišta odgađa. Kargotić je naveo kako je osjetio da se radi o nečem neobičnom jer su članovi vrlo dugo o tome raspravljali pa je tražio da mu se objasne razlozi za to. Odgovoreno mu je da su se članovi Komisije upoznavali s predmetom. Kargotić je opširno iznio stanovište Gradskog poglavarstva i tražio da se gradi po projektu, a ne da se skrivaju. Poslije toga je s njima na terenu objasnio članovima Komisije svoje uvjerenje da gradnja u Sjevernoj luci nije moguća.

Izaslanici Ministarstva zaključili su 25. srpnja 1935. rad, ali bez sudjelovanja Općine i Komore, o hitnoj potrebi gradnje i to načelno u Sjevernoj luci u Kaštelanskom zaljevu. Ali kako su oko toga bile velike teškoće, pristali su na Gradsku luku i to prema projektu Gradskog poglavarstva. Nakon donošenja odluke, Kargotić je zamoljen od strane Trgovačkog odbora da zajedno s predsjednikom Trgovačko-industrijske komore otputuje u Beograd i poradi na formalnostima.³² Kargotić se vratio natrag u Split 6. kolovoza 1935.³³ Gradnja skladišta na gatu je zapinjala. Na to je Jablanović 13. kolovoza 1935. godine uputio ministru saobraćaja dr. Mehmedu Spahi molbu da intervenira u ime trgovaca i naroda Splita kako bi se odmah uklonile zapreke i otpočelo s gradnjom prema odobrenim projektima. Također su uputili brzojave Kargotić

31 *Deputacija Udruženja trgovaca kod. grad. načelnika.* ND 19. IV. 1935., 7.

32 *Javna skladišta se grade u splitskoj luci.* ND 26. VII. 1935., 5.

33 *Povratak g. načelnika.* ND 6. VIII. 1935., 6.

i predsjednik Trgovačko industrijske komore J. Duboković.³⁴ Nakon duljeg pregovaranja, odlučeno je da se skladišta sagrade u luci na Gatu sv. Duje. Radovi su počeli u rujnu.³⁵

Odnosi Francuske i Jugoslavije bili su vrlo dobri pa su se izmjenjivali razni posjeti. Godine 1934. članovi Jadranske straže na putovanju po zapadnim obalama Sredozemlja posjetili su Marseille gdje ih je primila udruga *Ligue Maritime et Coloniale*. Zatim su 1935. Francuzi organizirali putovanje po Sredozemnom moru i posjetili koncem travnja naše primorske gradove parobrodom *Marchal Liatey* pod vodstvom predsjednika Rondet-Seinta. Kotor i Dubrovnik obišlo je 320 putnika i 22. travnja stiglo u Split. Na Pristaništu sv. Duje dočekao ih je veći broj građana, omladinaca Jadranske straže, predstavnika društava i ustanova. U ime grada dočekali su ih Kargotić i Ivanišević te zastupnik bana M. Ivić. Kargotić je na francuskom jeziku izrazio radost što ih može pozdraviti u našem starodrevnom gradu. Poželio im je ugodan boravak. Naglasio je da je Split pun poštovanja i ljubavi prema francuskom narodu. Otuda su gosti otišli pregledati grad. Poslije podne je Liga na brodu priredila ručak u čast naših državnih i gradskih vlasti. Poslije su putnici posjetili Solin i Trogir, zatim je bio prijem u *Cerclu* gdje ih je pozdravio predsjednik dr. Stalip. Navečer je bio u hotelu *Central* ban-
ket što ga je priredila Jadranska straža. U ponoć, ispraćeni na pristaništu, gosti su napustili Split.³⁶ U isto vrijeme boravili su u Splitu predstavnici *Ligue Maritime et coloniale*. Stigli su posebnim parobrodom 22. travnja. Za tu prigodu dao je Kargotić u foyeru kazališta na Uskrsni ponedjeljak prijem. Susretu su prisustvovali, pored gostiju, predstavnici mjesnih vlasti i društava i udruženja.³⁷

Split su povremeno posjećivale strane ratne mornarice i tu boravile po više dana. Za stanovnike je uvijek to bio poseban događaj, a banske i gradske vlasti priređivale su im srdačne dočeke i prijeme na kojima su među ostalim sudjelovali Jablanović kao ban i Kargotić kao predsjednik Gradske općine. Na 16. svibnja 1935. stigla je u Jadransko more Prva eskadra francuske sredozemne flote kojom je zapovijedao viceadmiral Gerges Mouget. Sastojala se od 3 krstarice i 6 torpiljarka. U splitsku luku uplovila je 21. svibnja. Pri ulasku francuski

34 *Pitanje izgradnje magazina*. ND 13. VIII. 1935., 6.

35 *Izgradnja carinskih skladišta počeo će u septembru*. ND 7. VIII. 1935., 6

36 „*Ligue maritime et coloniale*“ iz *Marseilla* u Splitu. ND 23. IV. 1935., 5.

37 *Dolazak Ligue Maritime Française*. ND 19. IV. 1935., 6. – *Svečanost u foyeru kazališta*. ND 16. IV. 1935., 6.

admiralski brod Algérie ispalio je pozdravni topnički pozdrav od 21 hica. Na to je odgovorila plotunima baterija s poluotoka Sustjepana. Zapovjednik jugoslavenske mornarice admiral Polić posjetio je francuski admiralski brod. Tu se susreo sa zapovjednikom eskadre admiralom Mougetom koji mu je uzvratio posjet na jahti *Vila*. Zatim su otišli u zgradu banovine gdje su ih dočekali Jablanović, zapovjednik mjesta brigadni general Varjačić, načelnik Kargotić i direktor pomorskog saobraćaja Stipanović. Srdačni službeni susreti nastavili su se i dalje.³⁸

Na 22. svibnja 1935. jugoslavensko-francuski *Cercle* priredio je u čast francuskog poslanika u Beogradu Roberta Dampiera i viceadmirala Mougeta u svojim prostorijama na Narodnom trgu svečano primanje. Uz admirala, sudjelovali su časnici stožera i zapovjednici svih jedinica eskadre. Nazočan je i francuski konzul Suopey. Dvorana je bila puna građana Splita i članova francuske kolonije. Navečer su uzvanici otišli na Bačvice gdje su u restoranu hotela Matić priredili večeru za uži krug na kojem su bili Jablanović i Kargotić.³⁹ Ban i gradonačelnik priredili su večeru u čast francuskog poslanika i admirala. Za vrijeme boravka u Splitu *Cercle* je gostima priredio izlet u Omiš, Makarsku i Kraljevac. Flota je napustila Split 22. svibnja. Pred odlazak zapovjednik se oprostio od bana Jablanovića i predsjednika Kargotića, a na torpiljarki *Tartu* kontraadmiral Labore im je priredio ručak.⁴⁰

Francuski poslanik u Splitu Gaston Suopey uputio je Kargotiću pismo u kojem mu zahvaljuje kao građaninu i predsjedniku Općine na srdačnom dočeku članova *Ligue maritime et coloniae* za vrijeme njihova boravka u Splitu. Posebno je zahvalio u ime Rondet-Sainta i svih članova koji su boravili u Splitu.⁴¹ Navečer 11. srpnja u splitsku luku uplovila je engleska eskadra od dva broda. Sutradan je njen zapovjednik G. H. D. Oyly Lyon posjetio bana Jablanovića u prisustvu Kargotića. Nakon tog oni su u društvu sa zapovjednikom mjesta potpukovnikom Petrovićem obišli admiralski brod. Flota je ostala u luci do 19. srpnja. Pri odlasku admiral je uputio Kargotiću pismo zahvale, njemu i građanima na gostoprimstvu.⁴²

38 *Svečani doček franc. ratne mornarice*. ND 21. V. 1935., 6.

39 *Sinoćnje primanje u Cerclu*. ND 23. V. 1935., 3.

40 *Francuska mornarica je ostavila splitsku luku*. ND 28. V. 1935., 3.

41 *Francuski min. g. de Dampierre u Splitu*. ND 22. V. 1935., 3. – *Zahvala francuskog konzula*. ND 30. IV. 1935., 6.

42 *Primanje na gradskom poglavarstvu*. ND 11. VII. 1935., 6. – *Engleski admiral kod g. bana*. ND 12. VII. 1935., 6. – *Zahvala engleskog admirala*. ND 20. VII. 1935., 6.

U to vrijeme rješavala su se važna pitanja za grad. Tako je 12. svibnja 1935. održana 11. glavna godišnja skupština Električnih poduzeća d.s.o. pod predsjedanjem Kargotića. Direktor poduzeća ing. Jerić pročitao je izvještaj Upravnog odbora. Naveo je da je prošla godina u poslovanju bila u još većoj gospodarskoj krizi nego ona u 1933., naročito u gradskom opskrbnom području. Naročito je opala potrošnja električne energije u rasvjetne svrhe. Stanje zadnjih godina pokazivalo je znatnu štednju kao odraz gospodarskog slabljenja pučanstva koje je ograničavalo rasvjetu na najmanju mjeru. Ipak su se osjećali znakovi gospodarske djelatnosti što je nagovještavalo mogućnost poboljšavanja u 1935. godini. Uslijed devalvacije dinara na međunarodnom tržištu, a u vezi s odredbama u isporuci energije, cijena je poskupjela za 27 posto. To su osjetili i veliki potrošači što bi značilo da će dio poduzeća prestati opskrbljivati se kod Električnih poduzeća. U raspravi posebno se osjetilo pitanje o opskrbi energijom tvornice *Dalmatia* i bojazan da je se ne izgubi. U vezi s tim Kargotić je naveo da *Dalmatia* više ne uzima kod njih energiju jer joj je isplativije proizvoditi je u vlastitoj kaloričnoj centrali. Ta tvornica je dobivala u vrlo povoljnoj cijeni ugljen, naročito iz mostarskog rudokopa. Stoga nije pristala na povišenje cijene. Istaknuo je da se u prošloj godini tražilo i od drugih nabavljača da svoje ugovore prilagode novim prilikama, ali se u tome nije uspjelo.⁴³

Pomorstvo i brodogradnja postali su značajne gospodarske grane u Splitu. Na 23. svibnja 1935. bilo je krštenje novonabavljenog broda *Princesa Olga*. Kuma je bila princeza Olga. Na stanici su je dočekali brojni uglednici, među njima predsjednik senata, ministar trgovine i industrije, ministar fizičkog odgoja, narodni poslanici, ban Jablanović i načelnik Kargotić. Nakon završene ceremonije, gosti su pregledali brod pa je vlasnik u velikoj dvorani blagovao-nice priredio ručak.⁴⁴

Na 27. svibnja 1935. godine proslavljena je u Splitu 100. godišnjica *Lloyd's Register of Shipping* sa sjedištem u Londonu, kod kojega je klasificiran veći dio našeg brodovlja. Tom prigodom Jugoslavenski Lloyd sa svojim generalnim direktorom Božom Bancom priredio je na parobrodu *Princesa Olga* svečani skup. Sudjelovalo je oko 40 uzvanika, predstavnika vlasti, brodogradilišta, brodovlasnika i gospodarskih ustanova iz raznih krajeva, a među njima u ime

43 *Glavna godišnja skupština Električnih poduzeća u Splitu*. ND 13. V. 1935., 6. – *Godišnji izvještaj Električnih poduzeća u Splitu*. ND 18. V. 1935., 5.

44 *Svečano krštenje broda „Princesa Olga“ Jugoslavenskog Lloyd*. ND 23. V. 1935., 6.

bana načelnik dr. Ivić i Kargotić te James Ormiston, glavni predstavnik Lloyd's Registera i A. J. Brown, predstavnik u Splitu.⁴⁵

Navečer 14. lipnja održana je sjednica gradskog Financijskog odbora pod predsjedavanjem Kargotića. Raspravljeno je i odobreno više komunalnih pitanja koja su se pripremala za sastanak Općinskog vijeća na usvajanje. Uz ostalo, odobreni su neki izdaci iz općinskog rezervnog kredita. Odobren je izdatak iz splitskog Kaldrminskog fonda – cestarine za popravak zgrade u kojoj je smještena carinarnica. Usvojen je i pravilnik za Poljoprivredni odbor. Rješavala se molba Jugoslavenskog hotelijerskog društva za povlasticu prilikom gradnje i kasnijeg poslovanja hotela *Ambasador*. Odlučeno je da se Penzionom fondu gradskih činovnika ustupi besplatno zemljište za gradnju. Dalje se rješavalo pitanje općinske trošarine za vino i rakiju i zamjene nekih zemljišta u gradu s privatnicima za gradnju žandarske vojarne, proširenje Kaštelanskog puta, provođenje novog puta po Regulacijonom planu na Solinskoj cesti. Posebno se opširno raspravljalo o okolišu srednjovjekovnog venecijanskog kaštela na današnjem Trgu braće Radića za što je bilo u javnosti veliko zanimanje.⁴⁶

Nakon toga je održana sjednica Gradskog vijeća koju je otvorio Kargotić. Odobreno je osnivanje Poljoprivrednog odbora koji je imao zadatak davati mišljenje o pitanjima poljodjelskog karaktera Gradskom vijeću i bavi se unapređenjem te gospodarske grane. Raspravljalo se o upotrebi općeg rezervnog kredita za razne namjene. Među ostalim, prihvaćeno je da se odobri *Putniku* u Beogradu 6000 dinara za tiskanje prospekata Splita. O tome je Kargotić objasnio kako je izdano 50.000 primjeraka. Snosili su polovicu troškova od 26.000, a splitski hotelijeri 20.000. Općina je obećala pomoć od 6000 dinara jer je imala velike koristi od turizma. Osigurano je 9400 dinara iz Kaldrminskog fonda grada za popravak zgrade carinarnice. Na molbu Jugoslavenskog hotelijerskog akcionog društva da im se oprost ili snizi doprinos za potrošak vode i elektrike prigodom gradnje hotela i njegova kasnijeg poslovanja Vijeće je odlučilo da se dade popom izgradnje. Za poslovanje hotela prihvatilo je pogodnu cijenu za vodu u trajanju od 5 godina. Sva druga njihova potraživanja Vijeće je odbilo. Uputilo je da se za pogodniju cijene elektrike investitor obrati Električnim poduzećima.

Urbanistički razvitak bio je važan segment u regulaciji grada čije je stanovništvo ubrzano raslo. Neki objekti koje je koristila vojska smetali su gradu,

45 *Jedna značajna pomorska proslava u Splitu*. ND 28. V. 1935.

46 *Sjednica gradskog financijskog odbora*. ND 15. VI. 1935., 6.

a s druge strane, vojska nije imala dobar smještaj. To je dovelo do pregovora dviju strana o razmjeni nekretnina. Formirano je povjerenstvo koje se sastalo 22. svibnja 1935. godine. Vojsku je zastupao zapovjednik Jadranske divizije brigadni general Svetolik Miladinović, pomoćnik načelnika inženjerije Ministarstva vojske i mornarice i nekoliko viših časnika. Sa strane Općine predloženi su Kargotić, gradski senator Doležal, voditelj općinskog Tehničkog ureda arhitekt Čulić i inženjer Karlovac.⁴⁷ Postignut je sporazum. Općina je dobila Poljanu kralja Petra na kojoj je bilo *Hajdukovo* igralište i sokolsko vježbalište, zatim terene i zgrade gdje se nalazila vojna bolnica u Beogradskoj (Kralja Tomislava), izduženu zgradu u Hrvojevoj ulici prislonjenu s vanjske strane istočnog zida Dioklecijanove palače u kojoj su bili vojna pekara i skladišta te zgradu sa zemljištem Generalata na obali između tamnica i carinarnice. Općina je za to ustupila vojsci veliko zemljište na Balkanskoj (Vukovarskoj) cesti u produženju Higijenskog zavoda, površine 15.000 metara četvornih, s obvezom da će tu Općina sagraditi zgrade za vojnu bolnicu, pekaru i slagalište. Na tome su se posebno zalagali Mihovil Kargotić i donaćelnik Duje Ivanišević.⁴⁸ Pored toga, Općina je u to vrijeme uzela u razmatranje rušenje zgradica u kojima su bili dućani ispred ulaza u Mletački kaštel iz 15. stoljeća na današnjem trgu Braće Radića. Upravo u to vrijeme trgovac Mosetig namjeravao je tu graditi još jedan dućan, ali je pokazao dobru volju da se sporazumi.

Split je 1935. mjesto održavanja raznih skupova. Među njima je i redovna glavna skupština Jugoslavenskog šumskog udruženja koja je održana 15. rujna 1935. i narednih dana. Prisustvovao je velik broj stručnjaka i političara. Među njima je bio i Kargotić koji je naveo da ga raduje i zahvaljuje što šumari održavaju svoj kongres baš u Splitu. Naglasio je da će stručnjaci imati priliku upoznati se s problemima tih krajeva i doprinijeti njihovom povoljnom rješenju na dobro naroda i domovine. Tom prilikom dodijeljena su priznanja društvu *Marjan* te planinarskom društvu *Mosor* za doprinos na pošumljavanju goleti.⁴⁹

U to vrijeme posebna pozornost posvećivala se unapređenju zračnog prometa. Važnost mu je bila za turizam, ali i za vojne potrebe. U tom smislu

47 *Komisija za izmjenu vojnih objekata*. ND 22. V. 1935., 6.

48 *Izmjena objekata vojske i općine u Splitu*. ND 3. VI. 1935., 3.

49 *Zapisnik 59-te (XIV.) Glavne redovne godišnje skupštine Jugoslavenskog šumarskog udruženja koje se održava 15. septembra i narednih dana u Splitu i Jelsi*. Šumarski list 11, Zagreb 1935.,^{514 i 516}. – *Zasjedanje kongresa šumarskog udruženja*. JD 16. IX. 1935., 5.

održana je na 2. ožujka 1935. u zgradi Direkcije pomorskog saobraćaja Skupština Aerokluba *Naša krila* koji je promicao razvitak civilne avijacije. Skup je otvorio Jablanović, a zatim su govorili tajnik Trbojević i blagajnik Novaković. Glavna tema bila je podizanje aerodroma. Smatralo se da bi za to bio najpovoljniji položaj između Divulja i Trogira. Na kraju je popunjena uprava na čelu s Jablanovićem, a među brojnim članovima časnicima Ratne mornarice i inženjerima bio je i Kargotić. Aerodrom bi služio za uspostavljanje veza s unutrašnjosti, za što je posebno bila zainteresirana Čehoslovačka.⁵⁰

Na 18. kolovoza održan je na polju kod Sinja aeromiting. Priredio ga je Oblasni odbor Aerokluba iz Splita. Među gostima bili su ban Jablanović, zapovjednik mjesta general Varjačić i načelnik Kargotić. Dočekao ih je sreski načelnik Kustić. Bilo je čak 10.000 gledatelja.⁵¹

Godine 1935. održan je u Dubrovniku kongres međunarodne aeronautičke federacije. Sudjelovale su 23 zemlje iz Europe, Japana i Egipta. U pratnji gostiju bili su direktor *Aeroputa* Novaković i predsjednik Aerokluba Jugoslavije ing. Tadija Sondemajer. Na 7. rujna u dolasku prošli su kroz Split. U me Aerokluba zaželio im je dobrodošlicu ban Jablanović, u ime grada Kargotić te general Varjačić. Proslijedili su put parobrodom.⁵²

Veze s Čehoslovačkom bile su prisne na političkom, kulturnom i sportskom polju. Koncem rujna 1935. godine održana su u Splitu jedriličarska natjecanja između Jugoslavije i Čehoslovačke za pehar grada Praga. Na 19. rujna u prostorijama *Y. C. Labud* bila je svečanost, podjela nagrada i dodjela pehara pobjedniku čehoslovačkoj momčadi. U ime Splita govorio je Kargotić te gostima, *Yachting Clubu*, predao mapu grada i plaketu s općinskim grbom, a drugu momčadi *Vltave*. Istog dana Kargotić je priredio u hotelu *Sava* na Bačvicama večeru za goste sportaše. Ovom prilikom Kargotić je uputio brzojav dr. Karelu Baxi, primatoru Praga i darovatelju pehara za pobjednika na jedriličarim utakmicama. On mu je zahvalio brzojavno i uzvratio pozdrav za gostoprimstvo.⁵³

Dana 28. listopada 1935. Čehoslovaci su slavili 17. obljetnicu prekida zajedništva s Austrijom i proglašenja neovisnosti. Tom prilikom u konzulatu

50 *Okolo izgradnje aerodroma*. JD 4. III. 1935., 5.

51 *Aeromiting u Sinju*. ND 19. VIII. 1935., 5.

52 *Delegati Međunarodne aeronautičke federacije u Splitu*. ND 7. IX. 1935., 6.

53 *Dar općine čehoslovačkim sportistima*. ND 20. IX. 1935., 6. – *Zahvala primatora dr. Baxe*. ND 21. IX. 1935., 6.

u Splitu upriličeno je primanje na kojem su sudjelovali predstavnici vlasti, društava, korporacija i svi strani konzuli. Bio je i Jablanovović, biskup Kvirin Klement Bonifačić, Kargotić, major Ivanišević te mnogi drugi odličnici. Čehoslovački konzul Vlado Smolčić srdačno je primio goste.⁵⁴

Mihovil Kargotić i narodni poslanik I. Šakić bili su koncem 1935. opet u Beogradu. Vratili su se u Split 21. studenoga. Ondje su se bavili rješavanjem pitanja i zapadne obale u gradskoj luci i nove bolnice. Bilo je nade da bi se mogao ugovoriti zajam kojim bi se nastavili radovi započeti na bolnici. Računalo se da bi trebalo za početak 6 milijuna dinara za ono najpotrebnije za grad i okolicu. Izgledno je također da bi se iz Kaldrminskog fonda moglo osigurati 3 milijuna dinara čime bi se uredila obala. Ona bi se popločala, a prema moru bi se izgradio kosi zid koji bi mogao izdržati udarce valova. To bi bio početak uređenja tog važnog dijela grada.⁵⁵

Dana 24. studenoga 1935. održana je glavna godišnja skupština Saveza za unapređenje turizma. Otvorio ju je predsjednik dr. I. Tartagla. Među prisutnima bili su predstavnik Banske uprave Korlaet i predsjednik Gradske općine Kargotić. Raspravljalo se o razvoju turizma i osiguranju sredstava u tu svrhu. U tome su sudjelovali predstavnici Jugoslavenskog hotelskog saveza i više drugih prisutnih. Izabrana je nova uprava na čelu s Tartagliom u kojoj je bio i Kargotić kao član nadzornog odbora.⁵⁶

Na 11. prosinca 1935. održana je sjednica Gradskog vijeća pod predsjedavanjem Kargotića. Na dnevnom redu bilo je stvaranje fonda za pokriće pasive Gradske čitaonice. Odlučeno je iz redovitih gradskih prihoda doznačiti u fond 158.000 dinara koje će Štedionica, kad bude aktivno poslovala, vratiti Općini. Obrazloženo je da se tako postupilo jer se drukčije nije moglo. Rasprava je bila živa naročito o Uredbi za smanjivanju plaća činovnicima prema odredbi ministra financija. Radilo se o izjednačavanju prinadležnosti općinskim službenicima s državnima u novom budžetu. Kargotić je predložio da se činovnicima i pomoćnim namještenicima ukine obiteljski dodatak i da im se od 1. travnja 1936. od stupanja na snagu novog budžeta isplaćuju prihodi prema grupama u iznosima prema državnim službenicima. Smatrao je da bi sniženja bila mala. U razmatranju je naglašeno je da je sniženje po Uredbi obavezno samo

54 *Čehoslovački narodni blagdan*. ND 28. X. 1935., 6.

55 *Pitanje nove bolnice i zapadne obale*. ND 21. XI. 1935., 6.

56 *Savez za unapređenje turizma*. ND 25. XI. 1935., 3.

za državne činovnike. Općina kao autonomna ustanova samostalno rješava personalne izdatke. Na kraju je odlučeno da plaće ostanu iste kao i ranije i da se Uredba odbije.⁵⁷

1936.

Nastupom 1936. opće je stanje i dalje bilo složeno. Poslije rata prilike su se promijenile u društvenom i gospodarskom smislu. Grad je naglo rastao. U tim teškim vremenima Split se našao nespreman. Nastavilo se sa starom socijalnom politikom iako su uvjeti bili drukčiji. I mnoge općine ponesene početnim prosperitetom upale su u greške ne vodeći računa o mogućnostima. Ali, zavladao je gospodarska depresija. Takva situacija snašla je i Split gdje su se prilike pogoršale. Pred donošenje gradskog proračuna za 1936./37. godinu predsjednik Gradske općine Kargotić isticao je složeno pitanje u određivanju budžeta. Naveo je kako je teško smanjiti općinske namete posebno stoga jer je mnogo nezaposlenih i gladnih. Stavka proračuna socijalnog staranja tek je neznatno povećana u odnosu na prošlu godinu. Svjestan je bio da je investicije, koje su se trebale ostvariti u novom budžetu kao doprinos za pomaganje, teško uskladiti sa skromnim mogućnostima. Općina je nastojala u gradskom proračunu brižno odrediti i osigurati sredstva za pomoć nezaposlenima i siromašnima. Najveći dio prihoda gradskog proračuna koji se odnosio na socijalno staranje odlazio je na održavanje karitativnih ustanova za djecu i mladež, zatim na održavanje muške ubožnice, pomaganje humanitarnih ustanova, ali to je u proračunu bilo manjkavo. Kargotić je smatrao da će se gradu s vremenom i to ipak isplatiti jer će pomoći velikom broju građana da se održe. Oni bi poslije, kada nastupe bolja vremena, ušli u gospodarske tokove i postali korisni gradskoj zajednici kao potrošači i proizvođači.⁵⁸ Građevinska djelatnost u Splitu 1936. godine bila je ipak razmjerno dobra, naročito privatna. Najviše je izvedeno novogradnja i popravaka kuća koje su stradale od požara. Sagrađeno je 20 novih stambenih kuća i dvije javne zgrade.⁵⁹

Da bi mogla poslovati, splitska je Općina dizala kredite kod Hipotekarne banke, Gradske štedionice i općine Milna. Dug je 1936. godine iznosio 65 milijuna dinara. Na zajmove je plaćala amortizaciju od blizu 9 milijuna dina-

57 *Gradsko vijeće odbilo je uredbu o smanjivanju činovničkih plaća.* ND 3. XII. 1935., 5. – *Gradski službenici i sniženje plata.* ND 13, XII. 1935., 5.

58 *Gradska socijalna skrb.* ND 11. I. 1936., 5.

59 *Građevna djelatnost u 1936. god.* ND 9. I. 1937., 4.

ra. Kamate na te dugove mnogo su pogađale gradski budžet što se u tadašnjoj krizi teško osjećalo. Kako vjerovnici nisu htjeli smanjiti kamate, Gradsko je poglavarstvo nastojalo dobiti zajam uz povoljnije uvjete. Nastojalo se sklopiti zajam u inozemstvu, ali za to je trebalo odobrenje Gradskog vijeća. Očekivalo se, ako se to postigne, da će biti veliko olakšanje za gradski budžet.⁶⁰

U nastavku sjednice usvojen je zaključak da Općina poradi na sklapanju zajma radi konverzije svih tadašnjih zajmova koji su visokim kamatama teško teretili Općinu. Izabrani su članovi u Niži disciplinski sud za 1936. godinu, kao i članovi Tehničko-ekonomskog odbora. Odobren je ugovor za otkup terena zgrade stare Biskupije. Razmotren je i Pravilnik o opskrbi vodom iz gradskog vodovoda. Ing. Tudorić je predložio da se donese novi koji je sastavio prošle godine, jer je tadašnji iz 1877. i pročitao je nove odredbe. Na primjedbe je odgovorio Kargotić i obrazložio da se novi pravilnik proučio čak na 7 sjednica i bio poslan zainteresiranim stranama za primjedbe koje su proučene i djelomično usvojene. Pravilnik je prihvaćen većinom glasova.

Problemi izgradnje objekata iz državne nadležnosti u Splitu sporo su se rješavali. Stoga je Kargotić ponovno otišao u Beograd gdje je boravio 12 dana. Vratio se 8. veljače 1936. godine. S njim su bili narodni poslanik dr. Nikola Novaković i ing. Šakić. U Beograd su otišli radi komunalnih poslova, a naročito u vezi s izgradnjom nekih javnih objekata. Kargotić je bio zadovoljan razgovorima. Primili su ga namjesnik Perović i predsjednik Vlade, koji su uz ostalo naglasili potrebu gradnje banske palače u Splitu, a također i ministri pošta i građevina. Raspravljalo se i o izgradnji puta Split-Trogir te o zapadnoj obali u luci gdje su radovi bili pri kraju.⁶¹

Splitu je nedostajala odgovarajuća zgrada za poštu. O tome se naročito govorilo 1936. godine 16. siječnja na sjednici Gradske općine koja je održana pod predsjedanjem podpredsjednika Gradske općine Duje Ivaniševića. Gradski senator Doležal je pročitao žurni prijedlog predsjednika Općine Kargotića o sklapanju zajma za podizanje zgrade Direkcije pošta i poštanskog ureda u Splitu. Općina je odlučila sklopiti zajam kod Poštanske štedionice ili kojeg drugog zavoda od 9 milijuna dinara za gradnju. Uvjet je bio da država jamči kako će u budžetu predvidjeti svake godine do konca podmirenja tog zajma sredstva u visini godišnjeg anuiteta te da će ih staviti Gradskoj općini na raspolaganje za pravovremenu isplatu vjerovnika.

60 *Konverzija općinskih dugova*. ND 11. I. 1936., 7.

61 *Na povratku g. gradonačelnika iz Beograda*. ND 8. II. 1936., 6.

Općina bi tako bila samo posrednik. On je naglasio kako je taj prijedlog važan i hitan i da se već sporazumio s ministrom pošta i telegrafa, koji je tih dana boravio u Splitu, kako postupiti. Prijedlog je jednoglasno prihvaćen.⁶² Osim toga, raspravljalo se o prijedlogu nagodbe s Jadranskim anonimnim društvom za cement u Splitu za ustup općinskog zemljišta oko tupinoloma, te o oslobođenju novogradnja od naplate poreza.

U daljnjem postupku ministar pošta i telegrafa dr. Branko Kaluđerčić doputovao je u primorje sredinom siječnja 1936. godine. Došao je utvrditi prilike u nadležstvima pošta i telegrafске službe. Smatrao je da treba prvenstveno riješiti pitanje pošta u Splitu i Dubrovniku. U Splitu su radovi već započeli izgradnjom zgrade za telegraf i telefon. Prilikom boravka u gradu 14. siječnja 1936. godine izjavio je da bi se pitanje imalo kroz kratko vrijeme riješiti. Za gradnju je već odavno bilo pripremljeno zemljište u središtu grada između Zagrebačke i Sinjske ulice. Ustupila ga je Općina. Ali, prošlo je dosta godina i nije se ništa napravilo. Sagrađen je samo dio sporedne zgrade u Sinjskoj ulici gdje je smještena telefonska centrala. Za glavnu zgradu južno od nje izrađen je samo nacrt i raspisana licitacija. S Kaluđerčićem se o tome opširno razgovaralo. Ministar je posjetio i bana Jablanovića. Obećao je da će se založiti za to. Izgradnja je imala i veliko značenje u vrijeme teške nezaposlenosti. Bila bi od pomoći radnicima i obrtnicima. Ministar se sporazumio s Kargotićem i narodnim poslanikom Šakićem da sljedećih dana kad on bude u Beogradu isposluju da se tamo kod Poštanske štedionice dodijeli splitskoj Općini zajam čiju bi isplatu anuiteta preuzela država, slično kako se tada plaćao najam za poštansku zgradu u Splitu. Pored toga, s obzirom na to da je telefonska linija Split-Zagreb bila preopterećena, najavio je da će se uspostaviti uređaj visoke frekvencije i to riješiti. Navečer je krenuo za Zagreb.⁶³ Na 17. siječnja 1936. Općina je odlučila sklopiti zajam kod Poštanske štedionice od 9 milijuna dinara. Država bi za to iz budžeta isplaćivala anuitete.⁶⁴

62 *Izgradnja poštanske zgrade u Splitu.* ND 17. I. 1936., 5.

63 *Pitanje nove poštanske zgrade u Splitu.* ND 15. I. 1936., 3. – *Ministar pošta g. Kaluđerčić u Splitu.* ND 14. I. 1936., 5.

64 *Izgradnja poštanske zgrade u Splitu.* ND 17. I. 1936., 5. Pošta je sagrađena na Pisturi 1939. godine.

Slika 3. Zgrada Pošte, 1938. (Karlo Stühler, Muzej grada Splita)

Dana 20. svibnja 1936. pod predsjedanjem Kargotića održana je sjednica Općinskog vijeća s opširnim dnevnim redom. Raspravljalo se o općinskom budžetu za 1936./37. godinu. Predložen je iznos od 28.740.566 dinara. Kargotić je podnio ekspozice o tome. Smatrao je da se te godine zakasnilo s donošenjem, iako se trudilo. Do toga je došlo zbog redukcije činovničkih primanja po odredbi viših vlasti. Personalni rashodi trebali su se smanjiti do 1. listopada 1936. U pogledu vlastitih općinskih troškova osigurani su samo oni za pokriće javnih koji su u tijeku ili su uvjet za normalni promet i racionalnu izgradnju nekih predjela. Ipak, i pored svih restrikcija, Kargotić je smatrao da će se moći smanjiti djelatnost Općine, jer će se izvesti nekoliko javnih radova iz državnog budžeta. U debati je istaknuto da je u ovogodišnjem upravljanju napravljena ušteda u odnosu na prošlogodišnje. Bilo je primjedba da bi smanjivanje plaća gradskim činovnicima izazvalo velike poteškoće. To pitanje protezalo se od

prosina 1935. Kargotić je bio protiv toga, ali da se mora provesti, jer su tako tražile više vlasti.⁶⁵

Zatim se pretresalo doprinos Općine za izgradnju srednjih škola. Odobreno je da ga Općina isplaćuje Banskoj upravi. Radilo se o Klasičnoj gimnaziji i Ženskoj realnoj gimnaziji. Kargotić je obrazložio da se Banskoj upravi nudio teren na Lovretu, ali ona to nije prihvatila jer se očekivalo da će se tamo po Regulacijonom planu razviti novo središte grada. Što se tiče zemljišta na Manušu, istakao je da je tamo prostor malen. Konačno se Banska uprava odlučila za položaj u ulici Katarine Zrinjske.

Predsjednik Kargotić je navečer 20. travnja 1936. otputovao u Beograd.⁶⁶ Ponovno je ondje boravio nekoliko dana zajedno s financijskim referentom Štambukom radi odobrenja gradskog budžeta, uređenja strojarskih postrojenja u carinskim skladištima te drugih gradskih poslova. Vratio se 26. srpnja.⁶⁷ Konačno je Zgrada skladišta izgrađena sredstvima grada iz Kaldrmarinskog fonda i predana uporabi 1937. godine.⁶⁸

U Splitu je nedostajalo prostora za smještaj gostiju, posebno turista. O tome se raspravljalo na sjednici gradskog Građevnog odbora 24. svibnja 1936. Pripremni radovi za gradnju hotela na Matejuški počeli su već koju je vodio Kargotić. Na dnevnom redu je bio hotel koji je Švicarsko hotelsko društvo namjeravalo izgraditi na tom mjestu uz more. Društvo su zastupali arhitekt Zollinger i Schwarz, generalni konzul Jugoslavije u Zürichu. Dogovoren je način o usklađivanju zgrade s okolicom. Na mjestu doma veslačkog društva *Gusar* predviđena je terasa za kavanu, a dalje prema zapadu izgradio bi se niži dio zgrade sa salom, restoranom i kavanom, dok bi glavna zgrada trebala biti zapadno.⁶⁹

Pripremni radovi za gradnju hotela na Matejuški započeli su već u svibnju. Švicarsko hotelijersko društvo obratilo se nadležnoj Direkciji pomorskog saobraćaja da mu se ustupi teren, a Direkcija je prosljedila traženje Ministarstvu saobraćaja za konačnu odluku. Osim toga, planiralo se stupiti u vezu s upravom kluba *Gusar* radi kupnje njihova Doma.⁷⁰

65 *Načelna debata o općinskom budžetu*. ND 20. V. 1936., 3. - *Gradski budžet je izglasan u svoti od 28,740.566*. ND 21. V. 1936., 3.

66 *Put predsjednika općine u Beograd*. ND 21. IV. 1936., 6.

67 *Povratak gradonačelnika g. ing. Kargotića*. ND 27. VII. 1936., 6.

68 *Javna carinska skladišta*. ND 19. I. 1937., 6.

69 *Izgradnja velikog hotela u Splitu*. ND 25. V. 1936., 5. Radovi na hotelu *Ambasador* na početku zapadne obale završeni su 1937. godine.

70 *Izgradnja velikog hotela*. ND 26. V. 1936., 6.

Split je riješio opskrbu grada električnom energijom tek 1920. Na osnovi ugovora iz 1923. godine, poslovanje je vodilo općinsko poduzeće Električna poduzeća na čijem je čelu bio Kargotić kao načelnik. Struja se nabavljala od društva *Sufid* pa se preprodavala u nekim industrijskim poduzećima. Tako je bilo i s talijanskim društvom za proizvodnju portland cementa *Dalmatia* u Kaštel Sućurcu s kojim je sklopljen ugovor 1926. godine. Cijena energije ugovorena je paušalno u dinarima, a dio u švicarskim francima. Zbog promjene odnosa valuta, nastale uslijed svjetske krize koje su izazvale nove propise u državi, Električna poduzeća bila su na šteti pa su od potrošača zatražila nastale razlike u cijenama. Ali *Dalmatia* nije pristala na promjene u ugovoru. Došlo je do sudskih sporova koje su 1935. dobila Električna poduzeća, ali se spor otezao i kroz iduću godinu. Radilo se o 4 milijuna neisplaćenih dugovanja.⁷¹

Situacija je bila zamršena. O tome se raspravljalo i na sjednici Gradskog vijeća na kojoj je Kargotić dao detaljno objašnjenje. Njegovo je izlaganje izazvalo polemike u javnosti, razne izjave i napise u novinama od strane člnika *Dalmatie*, Trgovačko-industrijske komore, Visoke komercijalne škole u Zagrebu i Narodne banke. Zbog toga je Kargotić na sljedećoj sjednici Vijeća 2. srpnja 1936. dao detaljna obrazloženja i odgovore vijećnicima o stvarnom stanju. Naveo je da su neki odgovori bili ishitreni ili su se prešućivale činjenice. Nije detaljnije poznat ishod ovog slučaja, ali je ipak došlo do nagodbe. *Dalmatia* je prekinula daljnje poslovanje s Električnim poduzećima.⁷² Na sjednici 5. lipnja raspravljala su se i pitanja o parnici s državnom željeznicom zbog šumskog požara u Mravincima, izmjeni terena u svrhu gradnje zgrade za bansku palaču, ustupanju terena Careve avlije za gradnju muzičkog doma.⁷³

Na 8. lipnja 1936. godine Gradsko je poglavarstvo na Kargotićev poziv organiziralo raspravu o pregradnji prostora carinskih skladišta. Uz Kargotića, prisustvovali su još donaćelnik Ivanišević i sekretar Doležal. Sudjelovali su predstavnici Trgovačko-industrijske komore na čelu s predsjednikom Ferićem te Udruženja zanatlija i izvozne trgovine. Anketa je trebala dati mišljenje kako provesti pregradnju prostora skladišta. Odlučeno je da se od Udruženja trgo-

71 *Milijunski spor između Električnih poduzeća i tvornice cementa „Dalmatia“*. ND 6. VI. 1936., 4. - *Gradanski spor Električna poduzeća - „Dalmatia“*. ND 4. VII. 1936., 2.

72 *Milijunski spor Električnih poduzeća i tvornice cementa „Dalmatia“*. ND 3. VII. 1936., 1.

73 *Milijunski spor Električnih poduzeća sa tvornicom „Dalmatia“ pred gradskim vijećem*. JD Split (dalje JD) 6. VI. 1936., 5. - *Spor Električna poduzeća, „Dalmatia“*. JD 9. VI. 1936., 3.

vaca preuzme popis poduzeća koja se zanimaju za korištenje skladišta i vrstu robe s iskazom potrebne površine. Raspravljala su se i druga važna pitanja u vezi s dovršenjem skladišta, potrebe izgradnje silosa, željezničkim vezama te nastavkom gradnje Unske pruge i Sjeverne luke.⁷⁴

Dana 2. srpnja 1936. održana je 11. sjednica splitskog Općinskoga vijeća pod predsjedanjem Kargotića. Raspravljalo se o Odluci traženja koncesije za javna skladišta. Referat je pročitao savjetnik Kalist Čulić i razvila se rasprava. U vezi s time Kargotić je dao pojašnjenja pa je Vijeće jednoglasno usvojilo Odluku. Također je zatim Kargotić detaljno obavijestio o sporu između *Električnih poduzeća* i tvornice cementa *Dalmatia*. Izabrani su i članovi Zdravstvenog odbora te je odlučeno da se kupe zemljišta za razne potrebe regulacije.⁷⁵ Tom prilikom prihvaćen je i pravilnik za Sustjepansko groblje kojim je vlasnicima grobnica dozvolilo ukopavanje dok se ne ispune prostori. Naime, još je 1928. godine zatvoreno to ukopište koje se nalazilo na poluotoku na zapadnom ulazu u gradsku luku jer je bilo prepuno i s vremenom zapušteno. Trebalo ga je čuvati od oštećenja kao mjesto od povijesnog i umjetničkog značaja. Stoga je Gradsko vijeće odobrilo 2. srpnja 1936. Pravilnik o njegovu upravljanju, čuvanju, održavanju, zdravstvenom nadzoru, redu i sprovođenju. Potpisao ga je Kargotić. Odobrila ga je Banska uprava Primorske banovine i iduće godine objavljen je u Službenom glasniku.⁷⁶

Kao i svake godine, tako je i 1936. na 31. listopada obilježen Dan ratne mornarice u zrakoplovnom školskom centru u Divuljama kod Trogira. Sudjelovali su brojni ugledni gosti, a među njima H. Luger i M. Kargotić. On je posebno kao predsjednik Gradske općine uputio Pomorskoj obalnoj komandi u Kumboru telegramom čestitke u ime Splita. Tom prilikom organizirana je u Divuljama Mala olimpijada pomorskog vazduhoplovstva. Takmičenja su se vodila u disciplinama atletike na moru i kopnu te je održana nogometna utakmica. Prva nagrada bio je pehar koji su poklonili časnici zrakoplovstva, a pripao je školskoj eskadrili.⁷⁷

1937.

Problemi grada ovisni o centralnoj državnoj upravi nastavili su se rješavati i u 1937. godini. Stoga je predsjednik poglavarstva Kargotić opet navečer 1. veljače

74 *Prostor u carinskim skladištima*. ND 9. VI. 1936., 6.

75 *Sjednica Opć. Vijeća*. ND 3. VII. 1936., 6.

76 *Pravilnik*, 1937., 234.

77 *Slava Kraljevske mornarice, svečanost u vazduhoplovnoj komandi u Divuljama*. ND 31. X. 1936., 3.

otputovao brzim vlakom u Beograd da bi se sastao s vlastima i zauzeo se za brojna aktualna pitanja. Radilo se o odobrenju novog općinskog proračuna, korištenju Kaldmarinskog fonda, dovršenju carinskih skladišta, podizanju zgrada za javna nadležstva, reguliranju općinskih dugova prema Državnoj hipotekarnoj banci i prekidu štrajka u tvornici cementa. Na osnovi toga odobrena su sredstva za uređenje ulica od preko 2 milijuna dinara i otplata općinskog duga. Vratio se 13. veljače.⁷⁸

Osjećala se i potreba bolje izobrazbe težačke i radničke mladeži jer je pučanstvo bilo uglavnom poljodjelsko i zanatsko. Manje imućne obitelji nisu bile u stanju školovati djecu do osmog razreda srednjih učilišta niti su ona bila prilagođena za ta zanimanja. Za bilo koji zanat trebalo je imati barem četiri razreda građanske škole. Stoga se odlučilo otvoriti mušku građansku školu s više smjerova, uz već postojeću žensku. U tu svrhu, delegacija privrednika posjetila je Kargotića. On im je obećao svaku potporu pa je Općina je u tu svrhu osigurala u gradskom budžetu za 1937. godinu 85.000 dinara kao prvu pomoć. I predsjednik Udruženja nastavnika građanskih škola Jugoslavije Rukavina osobno se založio kod ministra prosvjete za njeno podizanje pa se očekivalo da će se otvoriti još iste godine.⁷⁹

Još u rujnu 1918. u cilju razvitka privrede na primorju osnovana je u Splitu Državna trgovačka akademija. S vremenom se učilište razvijalo pa više nije imala prikladnu zgradu za održavanje nastave. Stoga je direkcija škole u travnju 1937. uputila Gradskom poglavarstvu dopis u kojem je navedeno da postojeća zgrada nikako ne odgovara namjeni sa zdravstvenog ni odgojnog staništa. Nije imala hodnike za odmor učenika, dovoljno dvorana za laboratorije, školske zbirke i vježbe. Iako je te godine cijela zgrada stavljena na raspolaganje školi, to nije zadovoljavalo jer to je bila jedina Trgovačka akademija u cijeloj Primorskoj banovini. Pohađalo ju je 150 učenika. Zatraženo je da joj Gradsko poglavarstvo stavi na raspolaganje 1500 metara četvornih zemljišta za gradnju državne škole. Molbu je podržalo i Udruženje trgovaca u Splitu.⁸⁰

Zdravstvene ustanove u Splitu imale su 1937. dosta materijalnih poteškoća. Stoga su se 27. siječnja 1937. godine na sastanku u Gradskoj općini raspravljala sanitarna pitanja i to o radu prve pomoći i zarazne bolnice. Prisustvovali su predsjednik Gradske općine Kargotić, direktor bolnice dr. Jakša Račić, dr.

78 *Putovanje načelnika*. 2. II. 1937., 6. – Povratak g. načelnika. ND 13. II. 1937., 6.

79 *Potreba muške građanske škole*. ND 29. I. 1937., 6.

80 *Za izgradnju zgrade Trgovačke akademije*. ND 19. IV. 1937., 3.

Mihovil Čulić, voditelj Gradskog odsjeka Općine i upravitelj bolnice Dulčić. Za zaraznu bolnicu Općina je odobrila olakšice do novog državnog budžeta kako bi se u nju mogli primati bolesnici koje treba izolirati. Ta pripomoć sastojala se u tome da će Općina dati popuste na potrošnju električne struje, plina i drugog goriva. Raspravljalo se i o pružanju prve pomoći pa je dogovoreno da se daje kao i do tada u bolnici, za što bi Općina snosila materijalne troškove i davala naknade liječnicima.⁸¹

Razvitkom Splita, bolnica u centru grada položajem, kapacitetom i opremom više nije zadovoljavala. Trebalo je sagraditi novu. Izabrano je mjesto istočno od grada na Firulama, ali početak radova je zapeo zbog velike gospodarske krize 1932. godine. Međutim, 1936. opet je oživjelo nastojanje da se problem riješi. Ministarstvo je sklopilo zajam. Raspisana je licitacija za gradnju pa su radovi krenuli. Već nastupom 1937. godine postavljeni su temelji. Osim toga, trebalo je podignuti i prateće gospodarske zgrade. Pristupilo se izradi projekta za internistički paviljon.⁸²

Ubrzano se razvijala i brodogradnja. Na 30. ožujka 1938. porinuta je u *Jadranskim brodogradilištima* u Splitu na Glavičinama torpiljarka *Zagreb*. Bio je to prvi veći brod izgrađen u tim pogonima. Na svečanosti među prisutnima bili su dr. M. Stojadinović, ban Jablanović i načelnik Kargotić.⁸³

U Splitu je bio i dalje problem poštanske zgrade. Direkcija je bila u unajmljenoj zgradi vlasništva odvjetnika u Beogradu Emera Tartaglie na Trumbičevoj obali. To je bila stambena zgrada pa su uredi u njoj mogli biti samo privremeno rješenje. Stoga se planiralo graditi zgradu. Raspisivane su licitacije. Ali, bez uspjeha jer su poduzetnici tražili visoku cijenu, tek nešto manje od raspisane, pa su poništene. Bilo je zainteresirano samo jedno poduzeće, ono Lovre Krstulovića. Tako je bilo i 16. veljače kada je održana licitacija četvrti put i na njoj je opet pobijedila ista tvrtka.⁸⁴

Godine 1937. francuski su rukovoditelji za komunikacije putovali Jugoslavijom. Osnovni razlog bio je uspostava neposredne veze Pariza s Beogradom. Na 5. ožujka francuski ministar pošta Jardillier i jugoslavenski ministar pošta i

81 *Bolnička pitanja*. ND 28. I. 1937., 6.

82 *Splitska nova bolnica u izgradnji*. ND 17. II. 1937., 5.

83 *Svečano porinuće torpiljarke „Zagreb“*. ND 30. III. 1938., 2.

84 *Zašto se ne gradi direkcija pošta u Splitu*. ND 18. II. 1937., 5. Nova pošta na Pisturi sa-
građena je 1939. godine.

telegrafa dr. Branko Kaluđerčić s pratnjom posjetili su Split. Stigli su parobrodom *Jugoslavija* iz Dubrovnika. Na pristaništu su ih dočekali ban Jablanović, zapovjednik mjesta Marinković, predsjednik Gradske općine Kargotić i brojni drugi dužnosnici. Gosti su razgledali *Jadranska brodogradilišta*. U izjavi za novinare Kaluđerčić je naveo da je kružna centrala za splitsku poštu već naručena. Posjetila ga je i delegacija otoka Visa i upozorili ga da je stari kabel s kopnom istrošen i da ga treba zamijeniti. Obećano im je da će se to riješiti postrojenjem za radio-telegrafsku vezu. Pitanje relejne stanice za Split već je riješeno u Financijskom odboru. Nakon što su oba ministra dala izjave, pošli su u Trogir. Idućeg dana nastavili su putovanje brodom za Sušak pa u Zagreb i Beograd.⁸⁵

Gradonačelnik je bio opet u ožujku nekoliko dana 1937. u Beogradu u vezi s komunalnim pitanjima Splita i dogovarao se s državnim vlastima o njihovom rješenju. Založio se za postavljanje dizalica u carinskim skladištima i osiguranje sredstava za uređenje gradskih ulica iz Kaldrminskog fonda koji je iznosio oko dva milijuna dinara. Kod ministra saobraćaja dr. Spahe založio se za popravak Wilsonove obale na istočnoj strani gradske luke koja je bila u lošem stanju. Bilo je izgleda da će željeznička uprava urediti taj dio obale pred stanicom tako da bi mogla služiti građanima.⁸⁶ Na povratku 16. ožujka zaustavio se u Kninu. Pregledao je radove na željezničkoj Unskoj prugi koja je trebala spojiti Split s unutrašnjošću.⁸⁷

Ujutro 15. travnja 1937. godine doputovala je u Split iz Beograda Ineni, supruga turskog ministra predsjednika. Razgledala je grad. U njenoj pratnji bila je supruga ministra financija Letice i gospođe visokog turskog društva. Na željezničkoj stanici dočekali su ih ban Jablanović i brojne ugledne Splićanke. Među njima bio je i Kargotić. Ban je u hotelu *Bellevue* priredio svečani ručak. Gošće su otišle na Marjan. Navečer su parobrodom krenule za Dubrovnik.⁸⁸

Ujutro 17. veljače 1937. doputovao je u Split ministar dr. Šefhija Behmen. Na stanici su ga dočekali podban Luger, zamjenik direktora pomorskog saobraćaja, te predsjednik Kargotić. Došao je u Split sa suprugom provesti bajramske praznike. Posjetio je istaknute osobe na vlasti. Sastao se s Kargotićem pa su zajedno obišli Wilsonovu (danas Kneza Domagoja) obalu na istočnoj

85 *Ministri pošta Francuske i Jugoslavije u Splitu*. ND 5. III. 1937., 3.

86 *Osigurano uređenje luke*. ND 17. III. 1937., 6.

87 *Načelnik Splita u Kninu*. ND 16. III. 1937., 6.

88 *Gospoda turskog ministra predsjednika u Splitu*. ND 15. IV. 1937., 6.

strani gradske luke i Javna skladišta. Ondje ga je Kargotić upoznao s potreba-
ma uređenja tog dijela obale i dovršenja skladišta. Ministar je sutradan otpu-
tovao za Dubrovnik.⁸⁹

Javna carinska skladišta počela su s radom 1937. godine. U svrhu regulira-
nja njihova poslovanja, održana je prva sjednica uprave 13. srpnja. Prisustvo-
vao je i Kargotić, po dužnosti predsjednik privrednog Upravnog odbora, zatim
predstavnicima Općine, Trgovačko-industrijske komore i predsjednik Udruženja
trgovaca. Raspravljala su se načelna i opća pitanja oko organizacije poslova.
Zaključeno je da se prethodne radnje povjere dr. Gospodnetiću kao poznatom
i iskusnom stručnjaku koji je već ranije organizirao i zagrebačka skladišta. Za
pomoćnika dodijeljen mu je Srećko Jakaša, bankarski i knjigovodstveni struč-
njak. Stigle su i molbe za zaposlenje.⁹⁰ Dvije godine gradnje Javnih skladišta su
završena. Na 15. srpnja 1937. sastala se kolaudacijska komisija pregledati zgra-
du. Na njenom čelu bio je Slobodan Strdjević, viši sekretar Ministarstva fi-
nancija, a među brojnim članovima bio je Kargotić kao predstavnik Općine.⁹¹
Na 12. listopada 1937. održana je u prostorijama Gradske štedionice sjednica
uprave Javnih carinskih skladišta pod predsjedavanjem Kargotića. Raspravljalo
se o raznim tekućim problemima. Kargotić je komerirao nedavno preminulog
direktora skladišta dr. Gospodnetića pa su mu prisutni odali počast.⁹²

Tijekom 29. kolovoza 1937. doputovao je iz Bleda čehoslovački opunomo-
ćeni ministar u Beogradu Vaclav Girska s obitelji. Dočekao ga je čehoslovački
poslanik Vlado Smolčić. Gost je razgledao grad te je posjetio bana Jablanovića,
predsjednika Gradske općine Kargotića i zapovjednika mjesta generala Marin-
kovića. Obišao je i Arheološki muzej. Sutradan je obišao okolicu grada.⁹³

U jesen 1937. uslijedili su posjeti stranih ratnih mornarica. Na 1. rujna
1937. stigao je pred splitsku luku engleski brod *H.M. S. Hood*. Na njemu su
bili zamjenik zapovjednika i načelnik stožera, kapetan bojnog broda A. F. Prid-
ham i zamjenik glavnog zapovjednika sredozemne baze viceadmiral Andrew B.
Cunningham. Kod iskrcavanja na obalu visoke goste dočekali su Jablanović,
Kargotić i vojni zapovjednici. Gosti su posjetili brod *Krivošije*.⁹⁴ Zapovjednik

89 *Ministar dr. Behmen u Splitu*. ND 17. II. 1937., 6.

90 *Početak rada Javnih skladišta u Splitu*. ND 15. VII. 1937., 5.

91 *Kolaudacija Javnih i car. Skladišta*. ND 15. VII. 1937., 7.

92 *Sjednica uprave Carinskih skladišta*. ND 11. i 14. X. 1937., 6 i 5.

93 *Čehoslovački poslanik u Splitu*. ND 30. VIII. 1937., 6.

94 *Jutros je doplovio engleski ratni brod „Hood“ u Split*. ND 1. IX. 1937., 7.

Obalne komande kapetan bojnog broda Kuster priredio je u hotelu kod Matića na Bačvicama u počast engleskog viceadmirala *diner*. Među uzvanicima bili su Jablanović i Kargotić.⁹⁵ Na 6. rujna ban Jablanović i načelnik Kargotić počastili su britanskog viceadmirala Cunninghama.⁹⁶

Zatim je u nedjelju 5. rujna 1937. doplovila iz Šibenika u splitsku luku rumunjska topovnjača *Dumitrescu* kojom je zapovijedao kapetan bojnog broda Savulescu. Na njoj je bilo ukrcano 29 pitomaca vojne akademije i 40 mornara. Dočekali su ih rumunjski konzul u Splitu dr. Ivo Bulić, naš časnik za vezu poručnik bojnog broda Marinković i jedan engleski časnik s broda *Hood*. Poslije podne časnici rumunjskog broda posjetili su kapetana bojnog broda Kustera na brodu *Krivošije*. Gosti su posjetili bana Jablanovića u prisustvu Kargotića i zapovjednika mjesta brigadnog generala Gavriela Marinkovića. Brod je ostao u Splitu do 8. rujna.⁹⁷

Na 7. rujna 1937. doputovao je u Split rumunjski poslanik u Beogradu V. Cadere s vojnim atašoom. Njemu na čast u hotelu *Bellevue* priredio je kapetan bojnog broda Kuster, zapovjednik obalne komande, večeru. Sudjelovali su zapovjednik i časnici rumunjske topovnjače *Dumitrescu*. Pozvano je 38 osoba. Među njima su bili poručnik bojnog broda Savulescu, dr. I. Bulić, rumunjski konzul u Splitu, ban Jablanović i zapovjednik mjesta brigadni general Marinković te drugi vojni časnici.⁹⁸ Prisutan je i Kargotić koji je zaželio da gosti ponesu lijepu uspomene iz Splita. Bili su i engleski gosti s broda *Hood* na čelu s viceadmiralom Cunninghamom. Ujutro 8. rujna 1937. viceadmiral Cunningham je u pratnji ađutanta bio u oproštajnoj posjeti Jablanoviću. Prisustvovali su i domaći pomorski časnici. Brod je boravio u luci do 8. rujna. Poslije podne tog dana isplovio je za Maltu, glavnu luku njegova stacioniranja.⁹⁹ Rumunjska topovnjača je 8. rujna otplovila za Boku kotorsku.¹⁰⁰

U rujnu 1937. održavali su se veliki vojni manevri na rijeci Kupi. Sudjelovalo je i tursko izaslanstvo na čelu kojeg je bio maršal Fevzi Čakmak, načelnik glavnog stožera. Stigli su u Split razaračem *Adatepe*. Na 21. rujna posjetili su brod predstavnici Pomorske obalne komande, ban Jablanović i Kargotić koji je gostima zaželio dobro-

95 *Diner u počast engleskog viceadmirala*. ND 2. IX. 1937., 5.

96 *U počast britanskog viceadmirala*. ND 7. IX. 1937., 7.

97 *Dolazak rumunjske Topovnjače Dumitrescu*. ND 3. IX. 1937., 5. – *Rumunjska topovnjača Capitan Dumitrescu u Splitu*. ND 7. IX. 1937., 7.

98 *U čast rumunjskih i engleskih gostiju*. ND 8. IX. 1937., 6.

99 *Odlazak H. M. S. „Hood“*. ND 8. IX. 1937., 6.

100 *Otputovao „Capitan Dumitrescu“*. ND 9. IX. 1937., 6.

došlicu u ime građana Splita. Zatim je razarač otplovio u Dubrovnik. Na povratku se opet vratio u Split ukrcati tursku vojnu delegaciju i otplovio u Carigrad.¹⁰¹

Dana 1. studenoga 1937. stigla je u Split parobrodom *Kumanovo* delegacija francuskih rezervnih časnika koji su tih dana posjetili Jugoslaviju. Na njihovu dočeku bili su predstavnici vojnih i civilnih vlasti, društava i građanstvo. Među ostalima, dočekali su ih ban Jablanović, predsjednik Poglavarstva Kargotić, francuski konzul u Splitu Gaston Foupey, zatim direktor Direkcije pomorskog saobraćaja, predsjednik *Cerce Franco-Yugoslave*, zastupnici zapovjednika komande mjesta, uprave Društva rezervnih oficira i brojni građani. Kratko su se zadržali u gradu i razgledali Peristil Dioklecijanove palače i ostale znamenitosti grada. Iz Splita su prosljedili dalje za Veneciju i natrag u Francusku.¹⁰²

Većina škola u Splitu imala je riješen smještaj. Tako je 1937. godine došao na red i na Trgovačku akademiju. Prostor u kojemu je bila nije odgovarao. Zajednica doma i škole u tom je smislu početkom travnja uputila predstavku Bansknoj upravi i Gradskom poglavarstvu. Ravnatelj Trgovačke akademije A. Bradanović sastao se s gradonačelnikom Kargotićem 3. travnja. Na rješavanju tog pitanja zauzeo se i inspektor stručnih škola ing. Kamilo Tončić. Dogovaralo se da bi za novu zgradu Općina dala zemljište. Bila je predviđena gradnja nove zgrade na Špinutu blizu Srednje tehničke škole. Ovo pitanje naišlo je na razumijevanje kod Općine, Banske uprave i udruženja trgovaca. Za sve je bio potreban zajam od nekoliko milijuna. Nakon 35 godina, otkad je postojala i postupno se razvijala iz Trgovačke škole koja je osnovana 1902., smatralo se da je došlo vrijeme da se i za tu školu nađe podesan prostor.¹⁰³

Na 18. redovnoj sjednici 9. srpnja 1937., koju je vodio Kargotić, izabran je jedan novi član u Nadzorni odbor Električnih poduzeća d.s.o.j. Split. Bila su dva prijedloga, jedan za ing. Stellu, a drugi za ing. Roju. Izabran je V. Stella. Raspravljalo se i o hitnoj potrebi izgradnje Sjeverne luke o čemu je govorio vijećnik Andrija Zelić. Predsjednik Kargotić je to podržao i obavijestio da se o tome raspravljalo na prošloj sjednici jer je to potreba Splita i cijele države. Prijedlog je jednoglasno usvojen.¹⁰⁴

101 *Dolazak turskog vojnog izaslanika*. ND 21. IX. 1937., 5. – *Posjeti turskih oficira*. ND 21. IX. 1937., 6.

102 *Delegacija francuskih rezervnih oficira u Splitu*. ND 2. XI. 1937., 5.

103 *Za gradnju zgrade za Trgovačku Akademiju*. ND 3. IV. 1937., 5.

104 *U Splitu se neće izgraditi igraonica*. ND 10. VII. 1937., 5.

U uvali Bačvica postojala je kupališna zgrada. Godine 1937. Gradsko je poglavarstvo odlučilo da se izgradi nova, udobna i moderna, na istočnoj strani. Izvršene su sve prethodne radnje i dovršeni nacrti. Sredstva su bila osigurana. Banska uprava u Splitu izdala je koncesiju Općini. Na 26. srpnja bilo je naličje. Prisustvovali su predstavnici Gradskog poglavarstva, Direkcije pomorskog saobraćaja, Lučke kapetanije i Sreskog načelstva. Pregledali su teren i zaključili da se može pristupiti gradnji.¹⁰⁵

Početak ožujka 1937. Kargotić je sazvao sastanak o izgradnji novog kupališta na Bačvicama. Sudjelovali su članovi uprave Personalnog fonda, Udruženja općinskih činovnika, članovi gradskog Građevnog odbora, voditelj gradskog ureda i arhitekt Odsjeka Gradskog poglavarstva. Trebalo se u skoro vrijeme pristupiti izgradnji. Raspisan je javni natječaj i usvojeno rješenje arhitekta Horvata. Kako Penzioni fond nije raspolagao s dovoljno sredstava, odlučeno je graditi samo dio zgrade, ali tako da bude usklađen s konačnim rješenjem, i nastaviti kada bude moguće dalje graditi. Kabine su predviđene u prizemlju i na prvom katu, s time muški i ženski dio trebaju imati posebne pristupe.¹⁰⁶

Na 13. kolovoza 1937. stigao je u Split parobrodom *Dubrovnik* iz Bara predsjednik vlade Milan Stojadinović. Došao je pregledati *Jadranska brodogradilišta* i radove koji su se tamo izvodili. U brodogradilištu su se poslije podne okupili odličnici među kojima su bili ministar socijalne politike, ministar zdravlja Dragiša Cvetković, ban Jablanović i ing. Kargotić, narodni poslanici, viceadmiral Polić, zapovjednik Ratne mornarice, generalni direktor brodogradilišta Roux i dr. Račić. Primio je v. d. direktora pomorskog saobraćaja R. Vizinu koji mu je obrazložio potrebe pomorstva i radove u luci. Istog dana oputovao je u Šibenik.¹⁰⁷

Ministar financija Dušan Letica 1. rujna 1937. doputovao je iz južne Dalmacije u Split parobrodom financijske kontrole *Oplenac*. Obišao je ustanove u gradu i primio funkcionare. Najprije je kod njega bio Kargotić i upoznao ga s problemima komunalne politike. Saslušao je i delegaciju gospodarskih institucija. U predstavi su navedeni potreba uređenja luke, unapređenje turiz-

105 *Izgradnja kupališta Bačvice*. ND 26. VII. 1937.

106 *Izgradnja novog kupališta na Bačvicama*. ND 4. III. 1937., 6. Nova zgrada kupališta sagrađena je 1941. na istočnoj strani morske uvale Bačvice po projektu P. Čulića i B. Katunarića.

107 *Predsjednik Kr. Vlade g. dr. Stojadinović u Splitu*. ND 14. VIII. 1937., 4.

ma i financijska pitanja. Predstavnik Zanatske komore založio se za uređenje paušalnog oporezivanja.¹⁰⁸

Važna pitanja rješavana su 21. listopada na sjednici Gradskog vijeća. Raspravljalo se o osnivanju zalagaonice kao posebne gradske ustanove. Općina je odlučila u tu svrhu zatražiti koncesiju i staviti je na raspolaganje Gradskoj štedionici. Zatim je bilo govora o konverziji gradskih dugoročnih dugova. Kako bi se moglo udovoljiti svim potrebama za razvitak grada, sklopljen je ugovor za dugoročni investicijski zajam s Državnom hipotekarnom bankom. To je bilo samo za udovoljenje nekim potrebama, a za vodovod se moralo pronaći neke druge izvore. Izabrani su i članovi Turističkog odbora. Pored toga, dopunjen je ugovor sa Splitskim prometnim poduzećem kojem je dopušteno odmah sagraditi čekaonicu za putnike na obali kod hotela *Bellevue*. Prihvaćena je molba *Hrvatskog radiše* za besplatni ustup zemljišta za izgradnju internata na Lovretu. Raspravljalo se o molbi Antuna Gulana iz Šibenika da mu se odobri slobodan uvoz strojeva za tvornicu prediva koju je namjeravao podignuti u Splitu. Gradsko je vijeće prihvatilo traženje.¹⁰⁹

Kao predsjednik Gradskog poglavarstva, Kargotić je 29. listopada 1937. posjetio gradske odlomke Solin i Vranjic te se interesirao za tamošnje prilike i potrebe. U Vranjicu je obišao novi sjeverni dio obale koji je nedavno sagrađen pa se upravo nasipavao. Selo Vranjic nastojalo je dobiti suvremenu zgradu za pučku školu, jer je postojeća postala tijesna i neprikladna. Mještani su u svom nastojanju imali mnogo problema, ali oni su i dalje nastavili. Za to se zauzeo osobno i pokazao veliku susretljivost Kargotić. On je u mjestu obišao više terena podesnih za gradnju. Konačno je odlučeno da je najpovoljniji onaj koji se nalazi uz postojeću zgradu. To zemljište uskoro je otkupljeno, ali se dvojilo da li graditi novu ili dograditi postojeću zgradu. Ipak je prevladalo prvo rješenje.¹¹⁰

Kao svake godine, u hidroavionskoj bazi u Divuljama kod Trogira proslavljen je 31. listopada, Dan ratne mornarice. Među gostima su bili ban J. Jablanović, podban H. Luger i predsjednik Općine Splita M. Kargotić, zatim predsjednik Apelacijskog suda, vojske direkcije pošta, Trgovačko-industrijske komore sokolskih i vatrogasnih društava te drugih ustanova.¹¹¹

108 *Ministar financija g. D. Letica u Splitu*. ND 2. IX. 1937., 6.

109 *Konvertiranje dugova Općine Splita*. ND 22. X. 1937., 5.

110 *Iz Solina i Vranjica*. ND 30. X. 1937., 6. – *Vranjic će dobiti novu školsku zgradu*. ND 18. XI. 1937., 6.

111 *Slava ratne mornarice u Divuljama*. ND 2. XI. 1937., 5.

Još 1931. godine počela su u Splitu raditi *Jadranska brodogradilišta* u koje je većinom uložen francuski i engleski kapital. Poduzeće se brzo razvijalo. Početkom studenoga 1937. porinuti su u tom poduzeću prvi parobrodi u Jugoslaviji *Sarajevo* i *Šumadija*.¹¹² Poslije svečanosti, uprava je priredila banket na parobrodu *Kraljica Marija*. Bilo je 150 uzvanika, među njima kraljev izaslanik general Marinković, ban Jablanović, načelnik Kargotić, ministar saobraćaja dr. Mehmed Spaho. Predsjednik Brodogradilišta držao je govor. Uzeo je riječ i Kargotić. Naveo je da ekonomski i nacionalni interesi zahtijevaju da se država preorijentira i da od kontinentalne treba prijeći na novu primorsku i pomorsku. Založio se za izgradnju pomorskih luka koje odgovaraju novim potrebama i njihovo povezivanje željeznicom s unutrašnjošću.¹¹³

Koncem 1937. godine počelo se s pripremanjem iduće turističke sezone. Predstavnici hotelijera Mate Matić, Marin Jozević i Branko Trbojević posjetili su Kargotića i iznijeli mu potrebu početka aktivnosti. Naročito su naglasili važnost smišljene i organizirane promidžbe. Govorili su i o stanju ugostiteljskih poduzeća na primorju. Kargotić je obećao da će se založiti za ta pitanja jer od toga čitav grad ima koristi. Naglasio je da se sprema zajednička akcija Savske i Primorske banovine za rješenje zajedničkih problema. Razgovaralo se i o teškoćama hotelijera i mogućnosti sniženja općinskih taksa i cijene električnoj energiji.¹¹⁴

Javila se i Sekcija bojadisarskih majstora Udruženja zanatlija u Splitu. Na sjednici 10. studenoga 1937. odlučeno je da njeni predstavnici posjete Kargotića s molbom da Uresno povjerenstvo Općine odredi vlasnicima kuća u gradu bojadisati pročelja zgrada kako bi ljepše izgledale. Neke od njih bile su zapuštene, što nije odgovaralo gradu u koji dolaze brojni stranci. Time bi bojadisari u velikoj nestašici došli i do zarade.¹¹⁵

Na 13. studenoga u Trgovačko-industrijskoj komori, pod predsjedavanjem Marina Ferića, bio je sastanak zainteresiranih strana za unapređenje turističkog gospodarstva. Povod je bila akcija predsjednika zagrebačke Komore Stjepana Krasnika da se suradnjom svih nadležnih stvori zajednički forum za rješavanje

112 *Važan datum u historiji naše brodogradnje*. ND 6. XI 1937., 3.

113 *Svečani banket na „Kraljici Mariji“*. ND 6. XI. 1937., 5 i 6. – *Prilikom porinuća brodova „Jadr. Plovidbe“* ND 8. XI. 1937., 6.

114 *Predstavnici hotelijera posjetili su predsjednika Gradske općine*. ND 10. XI. 1937., 5.

115 *Potreba bojadisanja zgrada u Splitu*. ND 11. XI. 1937., 3.

turističkih pitanja i da se sačini plan za unapređenje te djelatnosti. Među prisutnima na sastanku bio je i Kargotić.¹¹⁶

Nadležne ustanove Savske, Zetske i Primorske banovine odlučile su 13. studenoga 1937. godine sastati se u Trgovačko-industrijskoj komori u Splitu 17. prosinca pod predsjedanjem Marina Ferića. Cilj je bio da se od svih zainteresiranih stvori zajednički forum za rješavanje turističkih pitanja koji bi omogućio izradu sustavnog plana za unapređenje te djelatnosti. Sudjelovali su i predsjednik Gradske općine Kargotić te načelnik Odjeljenja za trgovinu i industriju Primorske banovine M. Ferić. Novi sastanak zakazan je za 17. studenoga radi određivanja zajedničke organizacije rada.¹¹⁷

Dana 16. prosinca 1937. održana je sjednica Gradskog vijeća pod predsjedanjem Kargotića. Raspravilo se više važnih pitanja za regulaciju i funkcioniranje grada. Kargotić je predložio da se ustupi zemljište Javne dobrotvornosti za izgradnju ubožnice za starce. Prijedlog je prihvaćen. Splitsko autopoduzeće je predložilo Općini sniženje cijene voznim kartama. Općina je odlučila ustupiti zemljište za izgradnju Trgovačke akademije i doma za iznemogle starce. Općina je davala za vojne objekte zemljište i 2.500.000 dinara za izgradnju novih vojnih zgrada. Generalat nije uvršten u izmjenu jer je taj objekt vojni erar visoko procijenio.¹¹⁸

U Francuskoj je 1937. izgrađen ratni brod *Beograd*. Na 18. prosinca otputovao je preko Sušaka u Nantes predsjednik Gradske općine Kargotić na njegovo porinučće. Svečanosti su 23. prosinca nazočili zapovjednik Ratne mornarice admiral Marijan Polić i brojne druge ličnosti.¹¹⁹

1938.

Godina 1938. odvijala se u znaku velikih događanja. Na 28. siječnja bila je sjednica gradskog Vijeća pod predsjedanjem Kargotića. Izabrani su vijećnici za poslove redovitog godišnjeg ispravka biračkih spiskova, članovi Tehničko-ekonomskog odbora za 1938. godinu, gradskog Disciplinskog suda i Višeg disciplinskog suda. Financijski je odbor predložio imenovanje novih gradskih

116 *Zajednička akcija oko unapređenja turizma*. ND 15. XI. 1937., 5.

117 *Zajednička akcija oko unapređenja turizma*. ND 15. XI. 1937., 5.

118 *Vijeće je odobrilo izmjenu objekata između općine i vojnog erara*. ND 17. XII. 1937., 5.

119 *Odlazak g. načelnika*. ND 20. XII. 1937., 6. – *Porinučće torpiljera „Beograd“*. ND 22. XII. 1937., 3.

ulica, njih ukupno 31. U raspravu o tome uključio se primjedbama i Kargotić. Bio je protivan da se cijele ulice cijepaju na više dijelova. Smatrao je da ulice trebaju nositi nazive zaslužnih ljudi. Nije pristao na prijedlog da dio obale nosi njegovo ime. Članovi Vijeća izrazili su žaljenje što to nije prihvatio kao zaslužan i nesebični radnik u korist grada. Imenovani su Upravni i Nadzorni odbor *Javnih skladišta*. Na čelo je Upravnog odbora postavljen Kargotić kao predsjednik.¹²⁰

Na sjednici uprave Javnih skladišta u Splitu 24. veljače 1938. razgovaralo se o zapošljavanju potrebnog osoblja. Zatim se 8. travnja iste 1938. godine, pod predsjedavanjem predsjednika Upravnog odbora Kargotića, raspravljalo o imenovanju službenika za koje je raspisan natječaj. Bilo je mnogo reflektanata. Nakon njegove ostavke na mjestu načelnika, u prijelaznom razdoblju još je kratko vrijeme vršio dužnost upravitelja skladišta. Za direktora je izabran Slavko Sirišćević, generalni direktor društva *Putnik*. U službu ga je uveo Kargotić. Ostali članovi nisu tada izabrani, već je to ostavljeno za kasnije.¹²¹

Turizam u gradu se ubrzano razvijao pa su se oko njegove organizacije pojavila složena pitanja. Na 31. siječnja 1938. bila je u Gradskom poglavarstvu prva sjednica gradskog Turističkog odbora pod predsjedavanjem Kargotića. Iznesen je velik broj problema u vezi s unapređenjem turizma, ali je odlučeno da će se o svemu rješavati na sljedećim sastancima vezano s budžetom Odbora. Sudjelovali su članovi Gradskog vijeća, predstavnici Saveza za unapređenje turizma, Trgovačko-industrijske komore, udruženja ugostitelja, hotelijera, *Jadranske plovidbe*, udruženja autobusnih poduzeća, policije, željezničke stanice, Lučkog poglavarstva i seoski starješine Solina i Vranjica. Raspravljalo se o maksimiranju cijena u ugostiteljskim radnjama, sniženju taksa za turiste, o budžetu gradskog Turističkog odbora. Odlučivalo se o izgradnji novih javnih sanitarnih čvorova, postavi novih javnih satova, sadnji bilja u željezničkom usjeku, uređenju okolice kupališta, stajališta autobusa, tiskanju prospekata, kulturnim priredbama i o drugim pitanjima.¹²²

Donošenje budžeta za 1938./39. godinu bilo je dosta složeno. Trebalo ga je usklađivati s državnim politikom. Stoga je na 2. ožujka 1938. oputovao

120 *Sjednica Gradskog vijeća*. ND 29. I. 1938., 5.

121 *Imenovan je direktor Javnih skladišta*. ND 9. IV. 1938., 7. – *Iz javnih skladišta*. ND 1. VI. 1938., 6.

122 *Prva sjednica gradskog turističkog odbora*. ND 1. II. 1938., 6.

službeno u Beograd ban Jablanović u vezi s banovinskim budžetom. Iste večeri otputovao je i predsjednik Poglavarstva Kargotić radi raznih poslova grada. Vratio se 13. ožujka.¹²³ Navečer 28. travnja 1938. otputovao je još jednom Kargotić u Beograd. Namjeravao se zadržati nekoliko dana vezano s novim gradskim budžetom, konverzijom općinskih dugova te raznih radova koje je trebalo izvršiti. Predsjednika je za to vrijeme zamjenjivao D. Ivanišević.¹²⁴

O tome se mnogo raspravljalo na sjednici Gradskog vijeća 26. travnja 1938. koju je vodio Kargotić. Izglasan je budžet u visini od 31.025.201 dinara. Bio je veći za 1.513.110 od prošlogodišnjeg. Razvila se burna polemika oko izbora u Upravni odbor Električnih poduzeća. Gradski senator Doležal iznio je Kargotićev prijedlog da se u Upravni odbor izaberu dotadašnji članovi jer se pokazao učinkovit i energičan. Za njega je glasovala većina. Nakon toga Kargotić je opširno obrazložio prijedlog proračuna. Vijećnik Draganja se založio za podizanje stanova beskućnicima, baraka za smještaj stoke seljaka koji su dolazili na gradsku tržnicu i izgradnju zahoda na više mjesta u gradu, naročito kod lukobrana. Kargotić je smatrao kako se ne može svemu udovoljiti jer se mora voditi realna financijska politika. Na kraju je budžet jednoglasno prihvaćen.¹²⁵

Na toj sjednici Kargotić je detaljno govorio o gradskim gospodarskim i financijskim prilikama. Ustvrdio je da su sredstva Općine dosta ograničena i da se nije moglo planirati više nego u prošloj godini. Naglasio je da u odlomcima manjkaju podesne zgrade za osnovne škole, socijalne i humanitarne ustanove, ali to se nije moglo riješiti redovitim sredstvima već zajmom. Ipak, velika potreba natjerala je Općinu pa je te godine nabavljen teren za školu u Vranjicu i za gimnaziju te osiguran doprinos za gradnju ubožnice. Preko toga nije se moglo ići. Kargotić je, prema ovlaštenju Vijeća, poduzeo konverziju gradskih dugova kod Državne hipotekarne banke radi olakšanja otplate anuiteta što nije bilo moguće u tadašnjoj visini jer bi to paraliziralo rad Općine. Općina je tada dugovala 62.482.239 dinara pa je godišnji anuitet iznosio oko 8 milijuna. A to je bilo 26 posto svih po proračunu predviđenih prihoda. Kargotić je naveo da je proračun rezultat politike ranijih uprava i nije djelo slobodnih odluka. Ne-

123 *Ban i predsjednik općine u Beogradu*. ND 2. III. 1938., 6. – *Povratio se gradonačelnik*. ND 13. III. 1938., 6.

124 *Gradonačelnik otputovao u Beograd*. ND 29. IV. 1938., 6.

125 *Sjednica Gradskog vijeća*. ND 27. IV. 1938., 4-5.

što su povećane stavke osobnih rashoda, komunalija, narodnog zdravlja, socijalnog staranja i materijalni izdaci Općinske uprave. Povećanje rashoda vodovoda nastalo je jer se odlučilo rekonstruirati stare trošne kanale. A planirana je nabava jednog pumpnog agregata. Povećan je trošak za narodnu prosvjetu radi većeg doprinosa mjesnim školskim odborima i najamnine za školske prostorije te nabave zemljišta za podizanje školskih zgrada. Povećanje za socijalnu skrb nastalo je zbog gradnje doma za uboge i većeg kredita za pomaganje siromaha. Kargotić je dalje govorio o proračunu gradskih poduzeća, vodovoda, plinare, koji su uredno poslovali. Smatrao je da novi prijedlog budžeta obuhvaća i podmiruje najvažnije potrebe grada. Bio je uvjeren da ne predstavlja neko novo teško opterećenje građana te da će se moći ostvariti bez posebnih poteškoća.¹²⁶

Tada se dogodio jedan neočekivani preokret. Na 18. svibnja 1938. Kargotić je podnio banu Primorske banovine Jablanoviću ostavku na položaj predsjednika Gradske općine. Obrazložio je uzroke koji su ga ponukali na takvu odluku, ali oni nisu priopćeni javnosti. Kargotić je samo izjavio da mu je dosta pet godina rada u Općini. Idućeg dana održalo je Gradsko poglavarstvo na njegov poziv sastanak 17 vijećnika na kojemu je bio i podpredsjednik Duje Ivanišević. Kargotić ih je obavijestio da je podnio ostavku. Zahvalio je na zajedničkom djelovanju i preporučio im da surađuju s novim predsjednikom koji će biti imenovan. Međutim, vijećnici su se solidarizirali s njim i svi odstupili osim Petra Lugera. Pismenu ostavku idućeg je dana Duje Ivanišević predao banu. Ni sudionici sastanka nisu o razlozima okupljenim novinarima dali nikakva objašnjenja. Razlozi su morali biti vrlo ozbiljni.¹²⁷ Još su odstupili vijećnici Andrija Zelić iz Solina 30. travnja, Luka Draganja i Ante Plosnić iz Stobreča 19. svibnja. Ban je ostavku uvažio. Vijest je u gradu izazvala žive komentare, naročito o razlozima. Raspravljalo se i o osobama koje bi mogle zauzeti njihove položaje.¹²⁸

Ministarstvo unutrašnjih djela suglasilo se s promjenama u splitskoj Općini. Zatim je ban Jablanović uvažio ostavke dotadašnjeg predsjednika Kargotića, podpredsjednika Duje Ivaniševića i vijećnika. Umjesto njih, Jablanović je

126 *Komunalna politika grada Splita*. ND 28. IV. 1938., 5.

127 *Ostavka predsjednika i podpredsjednika gradske općine i 17 gradskih vijećnika*. ND 19. V. 1938., 6.

128 *Oko imenovanja novog predsjednika općine*. ND 20. V. 1938., 6. – *Za predsjednika gradske općine*. ND 21. V. 1938., 6. – *Popunjavanje gradskog vijeća*. ND 26. V. 1938., 6.

imenovao za predsjednika Gradske općine dr. Mirka Buića, tajnika Trgovačko-industrijske komore, a za podpredsjednika Ivana Zlatka Vrdoljaka, trgovca iz Splita. Za promjenu dužnosti čekalo se da se Kargotić vrati iz Zagreba.¹²⁹ Novi predsjednik Općine preuzeo je dužnost 15. lipnja 1938. godine. Tada se upoznao s općinskim činovnicima, primio predstavnike tiska i iznio im svoj program. U velikoj dvorani okupilo se gradsko činovništvo da se oprosti od dotadašnjeg načelnika. On je naveo da se u njegovom petogodišnjem razdoblju isplatilo 41 milijun starih dugova i kamata i da pri tome nisu napravljena nova zaduženja. Dapače, stvoreni su još neki fondovi u vrijednosti od 1.200.000 dinara da bi se time olakšao daljnji rad Općine.¹³⁰

Bivša Općinska uprava predala je novom predsjedniku Buiću izvještaj o otplaćenim kamatama, o glavnici Općine i stanju dugova.¹³¹

Kargotić je, i nakon što više nije bio načelnik, još neko vrijeme bio angažiran u javnim događanjima. Ujutro 28. lipnja 1938. porinuta je torpiljarka *Ljubljana*. To je bio drugi ratni brod izgrađen u *Jadranskim brodogradilištima A. D. Split*. U hotelu *Ambasador* priređen je svečani banket. Najprije je govorio Kargotić u ime uprave Brodogradilišta. On je zamijenio odsutnog predsjednika Đuru Paunkovića. Pozdravio je visoke predstavnike vojske, Ratne mornarice, općine Ljubljane, bana Jablanovića, predsjednika Apelacijskog suda i druge uzvanike.¹³²

Kao stručnjak i dobar poznavatelj prilika, sudjelovao je i dalje u rješavanju nekih bitnih problema. Početkom lipnja doputovao je u Split arhitekt Aleksandar Đorđević iz Beograda kojega je uputio predsjednik Vlade kako bi proučio neka urbanistička pitanja. Osnovni problem bilo je mjesto gradnje nove banske palače. Državna uprava zalagala se da se gradi na istočnom kraju Rive gdje je nekad bio lazaret, a tada su se tu nalazile neke zgrade iz novijeg vremena, skladišta i tamnice. Za državu to je bilo najjednostavnije jer je to bilo njeno zemljište. Naprotiv, u javnosti se smatralo da bi izgradnja velike građevine na tom mjestu zaklonila pogled na Dioklecijanovu palaču s južne strane. Da bi se to izbjeglo, Općina je ponudila teren na kraju Zapadne obale.

129 *Postavljanje nove općinske uprave u Splitu*. ND 11. VI. 1938., 6.

130 *Novi predsjednik Općine preuzet će u srijedu dužnost*. ND 13. VI. 1938., 6. – *Nova općinska uprava preuzela dužnost*. ND 15. VI. 1938., 6.

131 *O općinskim financijskim prilikama*. ND 18. VI. 1938., 5.

132 *Svečano porinuće torpiljarke „Ljubljana“*. ND 28. VI. 1938., 2.

U tu svrhu Đorđević se konzultirao s Jablanovićem, Kargotićem, ing. Žarkom Deškovićem, predsjednikom Inženjerske komore, ing. Petrom Iličem i još nekim drugim stručnjacima. Razmatrala se izmjena projekta za izgradnju Banske palače na novom mjestu. U vezi s tim ban Josip Jablanović i ing. Lucijan Stela, načelnik Tehničkog odjeljenja Banske uprave, upozorili su ga koga? Kargotića? na velike materijalne poteškoće zbog prerade dokumentacije. Đorđević je smatrao da bi za to trebalo naći sredstva.

On Kargotić? se založio za rješavanje cijele obale zaljeva od sjeveroistočnog dijela pa na zapad do kraja Rive gdje je bio Dom veslačkog kluba *Gusar* i odatle niz zapadnu stranu prema jugu do Sustjepanskog groblja. Izjasnio se za rušenje tamnica. Bio je protivan izgradnji filijale Hipotekarne banke na zemljištu koje je otkupio Jugoslavenski Lloyd na Matejuški uz stav da bi se trebalo graditi uz kuću Jurić na Zapadnoj obali. Izrazio je da se Dom *Gusara* treba porušiti da bi se uspostavila kontinuirana cjelina splitske obale.¹³³

UVJETNE OKOLNOSTI DJELOVANJA

Kargotić je upravljao Splitom do 19. svibnja 1938., gotovo punih pet godina, kada je izabran Mirko Buić. Njegov mandat odvijao se u vrlo složenim političkim prilikama. U državi je vladala diktatura koja je formalno ukinuta 1931. godine. Međutim, i dalje je dozvoljeno djelovanje samo režimskoj nacionalnoj stranci. Nakon atentata na kralja Aleksandra 1934., dopušten je rad svima pa su iduće godine raspisani novi izbori. Time je diktatura stvarno prestala i bila sastavljena kompromisna vlada. Za cijelo to vrijeme Split je bio u sastavu Primorske banovine sa sjedištem u Splitu. Na njezinu čelu bio je ban Josip Jablanović. Stanje je bilo konfuzno. Na to ukazuje jedan detalj. Godine 1935. ban Jablanović javlja kako je dr. Ivo Tartaglia otputovao u Beograd ponudivši splitskog načelnika Kargotića za bana.¹³⁴ Bilo je to vrlo turbulentno vrijeme velike gospodarske krize.

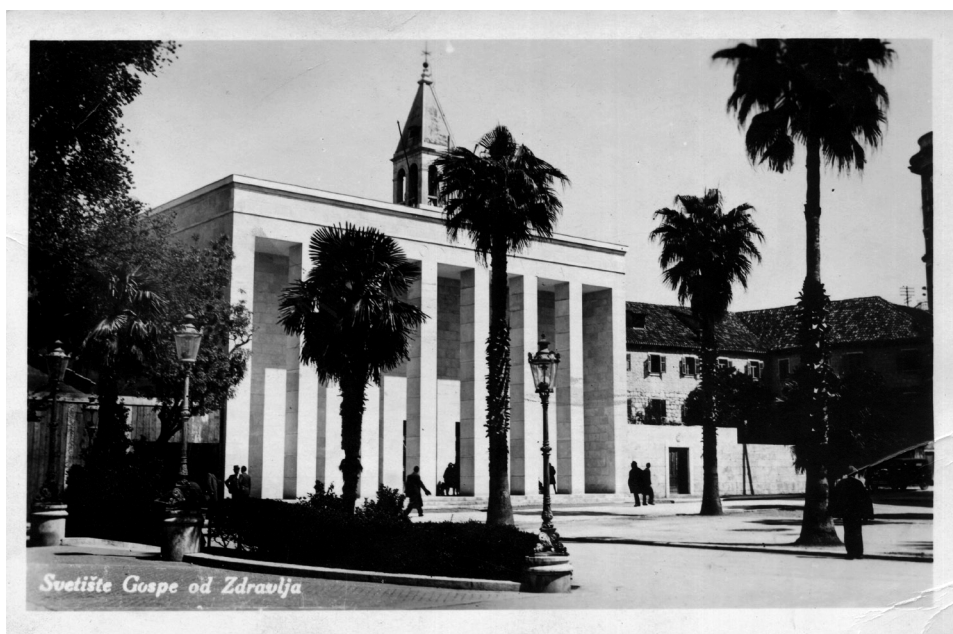
Za vrijeme načelnika Kargotića u Splitu je izgrađeno, osim privatnih, više važnih javnih zgrada. Investitori su bili različiti. Glavni je bila država koja je 1933. sagradila zgradu Zaraznog odjeljenja bolnice na Firulama, 1935. palaču Burze rada u Zrinjsko-frankopanskoj ulici, 1938. zgradu Javnih i carinskih

¹³³ *Oko rješavanja splitskih urbanističkih problema*. ND 10. VI. 1938., 6. Spajanje obalne šetnice ostvareno je mnogo kasnije.

¹³⁴ Željko Karaula, 2013., 166.

skladišta na Gatu sv. Duje i poštu na Pisturi. U gradnji je bila Banska palača na Zapadnoj obali.¹³⁵ Među ostalim, proširen je samostan dominikanaca na Pazaru, gradio se pravoslavni hram, podignuta je nova crkva Gospe od Zdravlja na Dobrome.¹³⁶

Slika 4. Crkva Gospe od Zdravlja, oko 1950. (Muzej grada Splita)

Vrijeme u kojem je Kargotić djelovao opterećeno je vrlo složenim gospodarskim prilikama u svijetu i državi. Kako je bio građevinski stručnjak, to je jedan od razloga da se tim pitanjem, naročito komunalnom infrastrukturom i urbanizmom, posebno bavio. Član je Inženjerske komore i društva inženjera. Bio je član natječajnih odbora, kao 1935. za izgradnju pravoslavne crkve. Sudjelovao je u razrješavanju pitanja izgradnje banovinske zgrade na Strossmayerovoj obali oko čega se u javnosti vodila žestoka polemika.¹³⁷ I pored brojnih društvenih i socijalnih problema, za njegova mandata grad je napredovao i mijenjao izgled. Podignute su brojne javne građevine. Među njima su pro-

135 *Otvoranje nove osamnice*. ND 28. VI. 1933., 5. – Muljačić Slavko, 1958., 85-87. – Petar Senjanović: *Lutanje banovinske palače u Splitu*. ND 24 X. 1936., 9.

136 Stanko Piplović, 2008., 181, 184 i 186.

137 Darovan Tušek, 1994., 82,104 i 113.

širenje samostana svetog Dominika na Pazaru, gradnja Burze rada, carinskih skladišta, nove pošte, crkve Gospe od Zdravlja, hotela *Ambasador*, Bratimske blagajne na Bačvicama, te uređenje zapadne obale i druge.

*Slika 5. Burza rada u Zrinsko-frankopanskoj ulici.
Projekt arhitekata Helena Baldasara i Emila Cicilijanija*

Podaci o Kargotiću nakon što je dao ostavku na mjesto načelnika oskudni su. Bio je član ocjenjivačkog suda u natječaju za sudsku palaču 1939. godine. Na natječaj je pristiglo 28 projekata. Rezultati su bili slabi. Do izgradnje nove zgrade rada nije došlo.¹³⁸ Preživio je Drugi svjetski rat. Preminuo je u Splitu 7. travnja 1987. godine. Ukopan je u Visu 9. travnja na groblju Prirovo.¹³⁹ U svakom slučaju, stekao je visoku opću i stručnu naobrazbu te je vidno obilježio razdoblje svoje uprave gradom Splitom.

---

138 Darovan Tušek, 1994., 104.

139 *Smrtni list*. Matični ured Split 22. XI. 2019.

LITERATURA

- Goran Borčić: *Povijest pisana svjetlom*. Split 2013.
- Silvio Braica: *Mala splitska kronologija*. Split 2002.
- Cvito Fisković: *Doprinos povijesti vojno-pomorskog saniteta u Splitu*. U: Doprinos povijesti vojno-pomorskog saniteta u Splitu, Split 1972.
- Izvod iz zapisnika glavne godišnje skupštine Udruženja jugosl. inženjera i arhitekata, sekcija Split, 7-8*. Tehnički list, Zagreb 1934.
- Zdravka Jelaska Marijan: *Grad Split 1918.-1941*. Zagreb 2009.
- Šimun Jurišić: *Jadransko iverje 1882-1941*. Split 1985.
- Hugo Kalb: *Željeznice u Dalmaciji*. U: Zbornik inženjera i tehničara, Split 1958.
- Kalendar „Jadran“*, Split 1933.
- Željko Karaula: *Ivo Tartaglia i časopis Nova Evropa*. Tartaglia i njegovo doba, Split 2013.
- Duško Kečkemet: *Stara splitska bolnica*. Split 1964.
- Duško Kečkemet: *Splitsko groblje Sustipan*. Split 1994.
- Joško Kovačić: *Splitski liječnik i političar Jakša Račić*. Kulturna baština, Split 1997., br. 28-29, 257-268.
- Norka Machiedo Mladinić: *Životni put Ive Tartaglie*. Split 2001.
- Slavko Muljačić: *Kronološki pregled izgradnje Splita u XIX. i XX. stoljeću*. U: Zbornik Društva inženjera i tehničara u Splitu, Split 1958.
- Stanko Piplović: *Građevine i dobra splitskog sjemeništa*. 300. obljetnica splitskog sjemeništa i klasične gimnazije (1700.-200.). Split 2000.
- Stanko Piplović: *Izgradnja Splita između svjetskih ratova*. Split 2008.
- Stanko Piplović: *Povijesni razvoj Udruženja inženjera i arhitekata u Splitu do 1941. godine*. U: Zbornik Zajednice udruga inženjera Split 2010.
- Stanko Piplović: *Zgrade sjemeništa i klasične gimnazije u Splitu*. 290 godina klasične gimnazije u Splitu 1700-1990. Split 1990.
- Pravilnik za Sustjepnsko groblje*. Službeni glasnik Primorske banovine 234. Split 21. svibnja 1937.
- Darovan Tušek: *Arhitektonski natječaji u Splitu 1918-1941*. Split 1994.
- Darovan Tušek: *Leksikon splitske moderne arhitekture*. Split 2018.

MIHOVIL KARGOTIĆ, MAYOR OF SPLIT

Summary

Following the Great War, ten mayors were appointed in Split, the city in the State of Slovenes, Croats and Serbs, then in the Kingdom of Slovenes, Croats and Serbs and, finally, in the Kingdom of Yugoslavia. The first mayor was Ivo Tartaglia, and the last one was Josip Brkić. Mihovil Kargotić was in office in the period 1933-1938.

Kargotić was born on June 11, 1891 in Imotski. His father, Lujo, was a public notary at the time. After a few years, the family, that originated in Vis, moved to Split, where Mihovil finished high school and then decided to study at technical colleges in Vienna, Brno and Prague. Just before the beginning of the First World War, he graduated in technical sciences. To avoid serving in the Austrian army, he moved to Switzerland where he spent four years in Zurich attending the technical high school there. After the war had ended, he passed the engineering exams in Paris. Since then, he had been in the permanent professional and administrative service in Split.

Data on his professional work are very scarce. In the very beginning of his career, together with engineers Lovro Krstulović and Vjekoslav Ivanišević, he ran a construction company. According to some scanty information, he participated in the construction of a three-floor residential and commercial building on the north side of the central farmer market – *Pazar* – in Split. The family house in Firule, in Split, where he lived, may have been his creation.

Even after he was elected mayor in 1933, he was active professionally for some time. He was a member of the Split branch of the Association of Yugoslav Engineers and Architects.

Kargotić was the mayor of Split until May 19, 1938. Then, Mirko Buić was elected. His tenure took place in very complex economic and political circumstances around the world. The state was under the dictatorship rule that was formally abolished in 1931. However, only the regime national party was allowed to operate. After the assassination of King Alexander in 1934, they were allowed to work, so new elections were called the following year. Thus, the dictatorship really ended and the so-called compromise government was established. During all that time, Split was part of the Littoral Banovina with Josip Jablanović as its governor - *ban*. The situation was chaotic.

When Kargotić took office, Split had almost 40,000 inhabitants. He regularly attended and chaired city council sessions. He participated in discussions and informed members on specific issues. He was, at the same time, the director of the municipal electric companies authority.

His daily responsibilities were numerous and varied. He participated in events during frequent visits to foreign warships, French, English, Romanian and Turkish. He attended receptions and meetings with state and foreign dignitaries.

Since Kargotić was a prominent construction expert, he was actively involved in urban planning. He was a member of both the Chamber of Engineers and the Society of Engineers. He was a member of the tender committee appointed to select the best solution for the construction of the Orthodox church in 1935. He participated in resolving the issue of the construction of the *Banovina* building, which was the subject of fierce controversy in public. While Kargotić was in office, several important public buildings were built in addition to the private ones. Investors were different. The main one was the state which, over a number of

years, invested in several construction projects: the infectious disease ward of the new hospital in Firule (1933), the employment office building in Zrinjsko-frankopanska street (1935), public and customs warehouses in the port and the post office building in Pistura (1938). In order to accelerate the construction process and secure funds, Kargotić went to Belgrade on several occasions to negotiate with ministers. At the time, the Governor's Palace on the West Coast was under construction as well as other significant projects, such as the expansion of the Dominican monastery in the central farmer market, the construction of both an Orthodox church and a new church of Our Lady of Health in Dobri.

In 1938, an unexpected turnaround occurred. On May 18, Kargotić handed in his notice. The true reasons were never revealed to the public. All Kargotić stated was that the amount of time he had worked for the city was quite enough. On May 19, at his own initiative, the City Council held a meeting, which was also attended by Vice President Duje Ivanišević. Kargotić informed them that he had resigned. He thanked them for their joint action and recommended that they appointed the new president. However, the councilors showed solidarity: they all resigned, except Peter Luger. The next day, Duje Ivanišević submitted his resignation to the governor. The participants of the meeting did not give any explanations about the reasons to the journalists. The reasons may have been very serious. Councilors Andrija Zelić from Solin, Luka Draganja and Ante Plosnić from Stobreč also resigned. The Governor - Ban accepted the resignation. The news provoked lively comments in the city, especially about the reasons. Prospective candidates for their positions were also discussed.

Information about Kargotić, after he resigned as mayor, is scarce. He was a member of the tender committee for the construction of the courthouse in 1939. 28 tenders were submitted. The results were poor. The construction of the new building did not take place then.

Mihovil Kargotić survived the Second World War. He died in Split on April 7, 1987. He was buried in Vis on April 9 in the Prirovo cemetery.

Keywords: Split, twentieth century, city council, mayor, Kargotić